

บทที่ 2

หน่วยนามวลี และโครงสร้างของนามวลี

ผู้เขียนได้แบ่งข้อความของบทนี้เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 หน่วยนามวลี

ตอนที่ 2 โครงสร้างของนามวลี

ตอนที่ 1หน่วยนามวลี

หน่วยนามวลี (Noun Phrase Constituents) คือ หน่วยต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นนามวลี หมายถึง

2.1 หน่วยหลัก (The Head)

2.2 หน่วยขยายหน่วยหลัก (The Modifier Constituent)

ซึ่งได้แก่

2.2.1 หน่วยจำนวน (The Quantifier)

2.2.2 หน่วยกำหนด (The Determinative)

2.2.3 ประโยคลดฐานะ (The Downgraded Sentence)

2.2.4 หน่วยวลีกรรม (The Intransitive Modifier)

2.1 หน่วยหลัก (The Head)

2.1.1 นิยามของหน่วยหลัก

หน่วยหลัก คือ หน่วยซึ่งนามวลีขาดไม่ได้ โดยเฉพาะในนามวลีที่ปรากฏในประโยคเริ่ม (Initiating Sentence)¹ หน่วยหลักในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ได้แก่ คำตามประเภทต่างๆ

¹ประโยคเริ่ม คือ ประโยคที่ใช่เริ่มต้นคำสนทนาได้

คือ คำนามประเภทต่าง ๆ หน่วยหลักอาจมีหน่วยขยาย คือ หน่วยจำนวน หน่วยกำหนด
ประโยชน์คุณฐานะ และหน่วยวลีกรรมประกอบ

2.1.2 ประเภทของคำนามซึ่งเป็นหน่วยหลักในนามวลี

2.1.2.1 ประเภทของคำนามตามความคิดเห็นของนักภาษาศาสตร์ต่างๆ

นักภาษาศาสตร์สมัยก่อนและนักภาษาศาสตร์สมัยใหม่ได้แบ่งคำนามออกเป็น
เป็นประเภทต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันเล็กน้อย ผู้เขียนจะไดยกตัวอย่างความคิดเห็นของ
นักภาษาศาสตร์เหล่านั้นมาแสดงให้ดูพอเป็นสังเขป ดังนี้

1) พระยาอุปถัมภ์คสิณ ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์สมัยเก่า ได้แบ่ง
คำนามในหนังสือ หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค) ไว้ 5 ประเภท คือ

"... सामान्यนาม คำนามที่เป็นชื่อทั่วไป เช่น คน บ้าน เมือง ใจ... เป็นต้น
ซึ่งใช้เรียกได้ทั่วไป... วิสามานยนาม คำนามที่เป็นชื่อเฉพาะที่สมมุติตั้งขึ้น
สำหรับเรียก คน สัตว์ และสิ่งของบางอย่าง... เช่น ชื่อคน-สอน สีน าลา
ชื่อบรรดาศักดิ์-ญาณภิรมย์... สมุหนาม คำนามที่เป็นชื่อคน สัตว์ และสิ่งของ
ที่รวมอยู่มากด้วยกัน... เช่น ทหารมากด้วยกัน เรียกว่า กอง... ลักษณะนาม
คำนามที่ใ้บอกลักษณะของ सामान्यนามอีกทีหนึ่ง เช่น คำเรียกพระว่า รูป...
อาการนาม คำนามที่เป็นชื่อแห่งกริยาอาการ หรือความปรากฏเป็นต่าง ๆ
แห่งคน สัตว์ และสิ่งของซึ่งเนื่องมาจากคำกริยา หรือคำวิเศษณ์ เช่น การ
กิน... ความตาย..."¹

¹พระยาอุปถัมภ์คสิณ, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร:
ไทยวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 13-19.

2) นักภาษาศาสตร์สมัยใหม่ ดร.อุคม วโรตมัสสิกขดิคัต
ได้แบ่งคำนามไว้ในวิทยานิพนธ์ เรื่อง Thai Syntax: An Outline ว่า

"H is another dummy element which stands for human"¹

"...AN, IN, M and NO are introduced as concordant devices to classify or subclassify the verbs according to the different classes of nominals with which they occur. AN stands for animate (except human), IN for inanimate which is further subclassified into M (mobile inanimate such as rôt 'car', caruot 'missile', and NO (nonmobile inanimate such as tion 'bed', rûup 'picture'..."²

ซึ่งหมายความว่า

- H คือ คำนามที่เป็นชื่อคน
- AN คือ คำนามที่เป็นชื่อสิ่งมีชีวิต แต่ไม่ใช่คน (คือสัตว์)
- IN คือ คำนามที่เป็นชื่อสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
- ก) M คือ คำนามที่เป็นชื่อสิ่งไม่มีชีวิต ที่เคลื่อนไหวได้ เช่น รถ จรวด
- ข) NO คือ คำนามที่เป็นชื่อสิ่งไม่มีชีวิต ที่เคลื่อนไหวไม่ได้ เช่น
เตียง รูป

นอกจากนี้ ดร.อุคม ได้อธิบายถึงลักษณะประจำคำนามไว้ในหนังสือ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ดังนี้

¹Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax: An Outline, (Unpublished, Ph.D. Thesis, University of Texas, Texas, 1963), p.11.

²Ibid., p.10.

"...ลักษณะสำคัญที่เราควรจะบอกเกี่ยวกับนามก็ ได้แก่ (<+ มีชีวิต>), (<- มีชีวิต>), (<+ มนุษย์>), (<- มนุษย์>), (<+ รูป>) คือ นามที่เป็นรูปธรรม กับ (<- รูป>) นามที่ไม่มีรูปหรือเป็นนามธรรม (<+ สามัญ>) คือ सामान्य นามซึ่งตรงข้ามกับ (<- สามัญ>) คือ วิสามานยนาม (<+ ลักษณะ>) คือ นามที่จะต้องมียุคชณะนาม หรือสมุหนาม ซึ่งตรงข้ามกับ (<- ลักษณะ>) คือ นามที่ไม่มีลักษณะนาม เช่น อากาศ ฟ้า นามใดที่มี + ลักษณะ แล้ว จะต้องบอกด้วยว่า ลักษณะนามนั้น คืออะไร เช่น (<+คน>) (<+ตัว>) ... เป็นต้น..."¹

ดร. เฉลา ไชยรัตน์ ซึ่งเป็นนักภาษาศาสตร์สมัยใหม่เช่นเดียวกับ ดร. อุกุม ไค้แบ่งคำนามออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

"...The Thai, as already mentioned, divides its nouns on the basis of a classifier which obligatorily conforms to the preceding nouns. The animate nouns are members of N₁¹ and N₁³; inanimate nouns fall into a number other classes and subclasses."² p. 14

"...(b) Thai animate noun has three subclasses: the 'proper noun' (<Ad> + Nb), the Na_{an}, and the 'pronoun' (<Pl.m> + Pron._{1,2})..."³

¹ดร. อุกุม วโรตม์ลิขิตติ์, ภาษาศาสตร์เบื้องต้น, (พระนคร: กรมการฝึกหัดครู, 2513), หน้า 179.

²Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, Bloomington, 1960), p. 125 .

³Ibid., p. 120.

Noam Chomsky ได้แบ่งประเภทของคำนามในภาษาอังกฤษ [ผู้เขียน
เข้าใจว่านักภาษาศาสตร์ของไทย เช่น ดร.อุคม, ดร.เจลา ไคน้ำความคิดเห็นของ
Chomsky มาแบ่งประเภทของคำนามในภาษาไทยด้วย] ในหนังสือ Aspects of
the Theory of Syntax Noam Chomsky แบ่งคำนามดังนี้

"...N	→	Proper
N	→	Common
Proper	→	Pr-Human
Proper	→	Pr-n Human
Common	→	C-Human..." ¹
"...N	→	{+N, ±Animate, ±Common}
[+Common]	→	[+Count]
[-Count]	→	[±Abstract -Animate]
[+Animate]	→	[±Human]..." ²

ซึ่งหมายความว่า Chomsky แบ่งคำนามเป็นประเภทใหญ่ 2 ประเภท คือ

¹ Noam Chomsky, Aspects of the Theory of Syntax,
(Massachusetts: The M.I.T. Press, Massachusetts Institution of
Technology Cambridge, 1957), p.80.

² Ibid., p.83.

- 1) วิสามานยนาม ประกอบด้วย
 - ก) วิสามานยนามที่เป็นชื่อคน
 - ข) วิสามานยนามที่เป็นชื่อสัตว์
- 2) วิสามานยนาม ประกอบด้วย
 - ก) วิสามานยนามที่เป็นสิ่งที่มีชีวิต คือ
 - 1) วิสามานยนามที่เป็นชื่อคน
 - 2) วิสามานยนามที่เป็นชื่อสัตว์
 - ข) วิสามานยนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต คือ
 - 1) วิสามานยนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับได้
 - 2) วิสามานยนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น
 - ก) นามธรรม
 - ข) รูปธรรม

2.1.2.2 ประเภทของคำนามในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ผู้เขียนได้แบ่งคำนามออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ เช่นเดียวกับนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น ๆ ที่ไต่ถวิลถวิลมาแล้ว ดังนี้

1. คำนามที่มีรูป ไต่ถวิลวิสามานยนามประเภทต่าง ๆ คือ

ก. วิสามานยนามที่หมายถึงสิ่งที่มีชีวิต

1) วิสามานยนามที่เป็นชื่อคน เช่น

นักเรียน กำลังเรียนอย่างขะมักเขม้น

คำ นักเรียน เป็นนามวลีที่เป็นหน่วยประธานของประโยค และเป็นคำวิสามานยนามที่เป็นชื่อคน

2) วิสามานยนามที่เป็นชื่อสัตว์ เช่น

น้องชอบเล่นลูกหมา

คำ ลูกหมา เป็นนามวลีที่เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยค และเป็นคำวิสามานยนามที่เป็นชื่อสัตว์

ข. सामानยนามที่หมายถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิต ได้แก่

1) सामानยนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับได้ เช่น

ใครจักปฏิทิน

คำ ปฏิทิน เป็นนามวลีที่เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยค และเป็นคำสาມานยนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับได้

2) सामानยนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้ เช่น

เขาเลิกขายน้ำมันแล้ว

คำ น้ำมัน เป็นนามวลีที่เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยค และเป็นคำสาມานยนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้

หมายเหตุ 1. ผู้เขียนคิดว่าวิสามานยนามควรอยู่ในประเภทคำนามที่เป็นรูปสรรคย แต่เนื่องจากในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งที่จะกล่าวถึงคำนามที่มีหน่วยขยาย คือ หน่วยวลีกรรม หน่วยจำนวน หน่วยกำหนด และประโยคลดฐานะเท่านั้น ผู้เขียนจึงไม่กล่าวถึงเรื่อง วิสามานยนาม

2. คำว่า นับได้ ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ หมายถึงคำนามที่มีคำลักษณนามประเภทที่ 1 เป็นลักษณะประจำคำนามที่เป็นรูปสรรคย ส่วนคำว่า นับไม่ได้ หมายถึงคำนามที่ไม่มีคำลักษณนามประเภทที่ 1 เป็นลักษณะประจำคำ

2. คำนามที่ไม่มีรูป คือคำนามที่เราไม่สามารถสัมผัสด้วยประสาทตา แต่มีลักษณะเป็นสภาพที่เราตัดสินจากพฤติกรรม หรือส่วนประกอบอื่น ๆ คำนามที่เป็นนามกรรมในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้หมายถึง ภาวนาม¹ เช่น

¹ภาวนามคือ คำนามที่ไม่มีรูป ยกเว้นคำอาการนาม

เขาเป็นคนที่ท่าทางคล่องแคล่ว

หมายเหตุ ผู้เขียนคิดว่าคำอาการนามควรอยู่ในประเภทคำนามที่เป็นคำนามที่ไม่มีรูปควย แต่เนื่องจากคำอาการนามไม่อยู่ในชายที่มีหน่วยขยายทำหน้าที่ขยายหน่วยหลักควย ผู้เขียนจึงไม่กล่าวถึง

ผู้เขียนจะยกตัวอย่างการประกอบรูปนามวลีซึ่งมีคำนามเป็นหน่วยหลัก เมื่อผู้เขียนอธิบายถึงหน่วยโครงสร้างของนามวลีหน่วยอื่น ๆ ในตอนต่อไป นอกจากนี้ผู้เขียนได้แสดงลักษณะประจำคำ (features) ของรายการคำนามชนิดต่าง ๆ และแสดงเขตประยุกต์ของการใช้คำนามไว้ในบทที่ 3 หัวข้อที่ 3.1

★ 2.2 หน่วยขยายหน่วยหลัก

นิยามของหน่วยขยายหน่วยหลัก

หน่วยขยายหน่วยหลัก ^{หรือกลุ่มคำ} คือคำที่อาศัยหน่วยหลักเป็นเหตุเกิด คือ ถ้าไม่มีหน่วยหลักจะมีหน่วยขยายหน่วยหลักไม่ได้¹

หน่วยขยายหน่วยหลักในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้มี 4 ประเภท คือ

2.2.1 หน่วยจำนวน (The Quantifier) *ประเภทนี้ 4 ประการ*

2.2.2 หน่วยกำหนด (The Determinative)

2.2.3 ประโยคลดฐานะ (The downgraded sentence)

2.2.4 หน่วยวลีกรรม (The Intransitive Modifier)

หน่วยขยายทั้ง 4 ประเภทนี้ เมื่อปรากฏเป็นหน่วยขยายหน่วยหลักนั้น มีความ

¹ โดยเฉพาะในประโยคเริ่ม

สัมพันธ์กับคำอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งคำ ๆ นี้ อาจเกิดร่วมกับคำที่เป็นองค์ประกอบของหน่วยขยายเหล่านี้ คำที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงนี้คือ "คำลักษณนาม"

คำลักษณนาม คือ ส่วนหนึ่งของหน่วยขยายหน่วยหลัก เป็นคำที่อาจปรากฏหน้าคำกริยาอาการย่อยในหน่วยวลีกรรม หรือปรากฏหน้าคำจำนวนเป็นหน่วยจำนวน หรืออาจจะปรากฏหน้า ประโยคคชฐานะ

คำลักษณนามนี้ พระยาอุปกิตศิลปสารจัดให้อยู่ในหมวดคำนาม และแบ่งออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. ลักษณนามบอกชนิด เช่น องค์
2. ลักษณนามบอกหมวดหมู่ เช่น กอง
3. ลักษณนามบอกสถานะ เช่น วง
4. ลักษณนามบอกจำนวนและมาตรา เช่น โหล
5. ลักษณนามบอกอาการ เช่น จีบ
6. ลักษณนามว่าชื่อ เช่น เมือง¹

เมื่อ ดร.วิจินต์ ภาณพงศ์ อธิบายเรื่องลักษณนาม ได้พูดถึงคำ Classifiers (เรียกว่า คำลักษณนาม) พวกหนึ่ง และคำ Fused Words (เรียกว่า คำหลอม) อีกพวกหนึ่ง²

¹ดูเรื่องคำลักษณนามใน พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวิจิตรภาค), (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 15-18

²Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970), p.144 และ p.150-152 ตามลำดับ

คำลักษณะนามของ ดร. วิจิตร ตรงกับคำลักษณะนามประเภทที่ 1-5 ของ พระยา
อุปกิตศิลปสาร ส่วนคำหลอมนั้นตรงกับคำลักษณะนามประเภทที่ 6 ของพระยาอุปกิตศิลปสาร

ดร. เฉลา ไชยรัตน์ ไม่ได้แบ่งชนิดของคำลักษณะนาม เรียกลักษณะนามแต่ละคำ
เป็นลักษณะนาม¹ [cl¹] คำลักษณะนาม² [cl²] ดังนี้

100	$\left[\begin{array}{c} cl^1 \\ cl^2 \\ cl^3 \\ cl^4 \\ cl^\emptyset \end{array} \right]$	→	$\left[\begin{array}{c} \text{๑๓}^1 \\ \text{tua} \\ \text{khon} \\ \text{b̄xp} \text{ นวว} \\ \emptyset \end{array} \right]$
-----	--	---	--

✓ ดร. อุคม วโรตม์สิขิตติ ได้แบ่งคำลักษณะนามออกเป็น 6 ชนิด คือ

specific classifiers ตรงกับ ลักษณะนามบอกชนิดของพระยาอุปกิตศิลปสาร

collective classifiers ตรงกับ ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ของพระยาอุปกิตศิลปสาร

classifiers of weight

classifiers of distance } ตรงกับ ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตราของพระยา
classifiers for time } อุปกิตศิลปสาร

reduplicative classifiers ตรงกับ ลักษณะนามซ้ำชื่อของพระยาอุปกิตศิลปสาร²

¹Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph. D. Thesis, Indiana University, Bloomington, 1961), p.15.

²ดูรายละเอียดใน Udom Wartamasikkhadit, Thai Syntax: An Outline, (Ph.D. Thesis, The University of Texas, Texas, 1963), p.22.

ประเภทของคำลักษณนามในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ผู้เขียนมีความเห็นว่าคำลักษณนามเป็นคำที่มีปัญหาสำหรับคนไทย ทั้งในเรื่องการใช้ และชื่อที่ใช้เรียก

ก) ในเรื่องการใช้นั้นได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า สมัยนี้การใช้คำลักษณนามกันผิด ๆ ไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้ที่ได้รับการศึกษาน้อยเท่านั้น ผู้ที่ได้รับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาก็ผิดด้วย เช่นพูดว่า ตึกอันนี้ แทน ตึกหลังนี้ หรือการที่นำคำนามที่ควรจะมีตำแหน่งอยู่หน้าคำจำนวนไปไว้หลังคำจำนวนแทนคำลักษณนาม และตัดคำลักษณนามทิ้งเสีย เช่น 2 เด็ก แทน เด็ก 2 คน เป็นต้น ผู้เขียนคิดว่าในกรณีนี้ผู้พูดอาจจะอาศัยแนวเทียบจากคำนามอื่น ๆ ที่ใช้คำลักษณนามที่รูปร่างกับคำนามนั่นเอง เช่น คน 2 คน เป็นต้น

ผู้เขียนจึงได้เสนอเรื่องการใช้คำลักษณนามที่ผู้เขียนแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ไว้ในภาคผนวก ก. และได้ให้เลขหมายประจำคำลักษณนามเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าคำนามคำใดใช้คำลักษณนามคำใดโดยบ้าง ดังปรากฏในข้อ 3.2 ลักษณะประจำคำลักษณนาม และเขตประยุกต์ของคำลักษณนาม และลักษณะประจำคำนามและเขตประยุกต์ของคำนามในข้อ 3.1

ข) ปัญหาเรื่องชื่อ "ลักษณนาม" มีผู้วิจารณ์ว่าควรเรียกคำลักษณนามเป็นอย่างอื่น เพราะคำลักษณนามบางคำก็ไม่ได้บอกลักษณะ เช่น พวกมาตราต่าง ๆ ผู้เขียนได้พบว่า พระยาอนุชิต ทานเรียกคำลักษณนามว่า "คำท้ายศัพท์สังขยา" และได้ให้คำอธิบายว่า "...สังขยา แปลว่า การนับหรือการคำนวณ ฉะนั้นคำว่า "ท้ายศัพท์สังขยา" ก็คือ คำท้ายคำของการนับจำนวนสิ่งต่าง ๆ ทั้งสิ่งที่มีชีวิต และสิ่งที่ไม่มีชีวิต..."¹

¹พระยาอนุชิต, ราชาศัพท์และคำอธิบาย, (พระนคร: ประเสริฐอักษร, 2502), หน้า 113.

ผู้เขียนมีความเห็นว่าคำลักษณนามทุกประเภทต่างก็บอกลักษณะของคำนามทั้งสิ้น ไม่ว่าจะป็นลักษณนามประเภทมาตรา หรืออื่น ๆ ก็ตาม คำลักษณนามนี้นอกจากจะบอกลักษณะแล้วยังมีลักษณะเป็นวิภัติการก¹ ช่วยขยายคำนามควบ ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนเรียกคำลักษณนามทุกประเภทว่า ลักษณนาม เช่นเดียวกับนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น ๆ แต่ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ตามโครงสร้างลึกของนามวลีที่มีหน่วยจำนวนเป็นหน่วยขยายหน่วยหลัก และได้กำหนดกฎโครงสร้างของนามวลีที่มีหน่วยขยายที่มีคำลักษณนามอยู่ควบ รวมทั้งตั้งกฎปริวรรตอธิบายรูปโครงสร้างผิวของนามวลีที่ประกอบด้วยหน่วยหลักและหน่วยขยายอื่น ๆ ที่มีคำลักษณนามเป็นส่วนประกอบอยู่ควบ

ผู้เขียนแบ่งคำลักษณนามออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คำลักษณนามประเภทที่ 1 คือคำลักษณนามที่เป็นลักษณะประจำคำนามที่นับได้ ซึ่งอาจจะเป็นคำลักษณนามของ

ก. คำสามัญนามที่เป็นชื่อคน เช่น

วันนี้ / พระ 3 องค์ / มาบิณฑบาต

ข. คำสามัญนามที่เป็นชื่อสัตว์ เช่น

แมว 2 ตัวนั้น / น่ารัก

¹วิภัติการก เป็นบทที่ใช่เป็นบทช่วยนาม หรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า แต่บางบทช่วยขยายบทประธาน สำหรับวิภัติการกในที่นี้ ผู้เขียนต้องการกล่าวถึงวิภัติการกที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า *nouns in apposition*.

ค. คำสาขานามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับได้ เช่น
/กินสอ 10 แท่งนี้ / เปราะ

นามวลีที่มีคำลักษณนามประเภทที่ 1 เป็นส่วนประกอบของส่วนขยาย
มีรูปโครงสร้างเล็ก ดังนี้คือ

นาม + คำลักษณนาม + คำจำนวน

ซึ่งปรากฏออกมาเป็นรูปโครงสร้างผิวได้ 2 โครงสร้าง คือ

นาม + คำลักษณนาม + คำจำนวน ซึ่งเป็นรูปเดียวกับรูป
โครงสร้างเล็ก และมีรูปที่เปลี่ยนแปลงไปโดยปริวรรตดังนี้

กฎปริวรรตที่ 1 (ไม่บังคับ)

นาม + คำลักษณนาม + คำจำนวน \Rightarrow นาม + คำจำนวน + คำลักษณนาม
1 2 3 \Rightarrow 1 3 2

จึงมีรูปโครงสร้างผิวเป็น นาม+คำจำนวน+คำลักษณนาม เช่น

เด็ก คน 2 \Rightarrow เด็ก 2 คน

หมายเหตุ ผู้เขียนเข้าใจว่า ในรูปโครงสร้างเล็กหน่วยขยายหน่วยหลัก
อาจจะมีแต่คำจำนวน คำกำหนด คำกริยาอาการยอย หรือประโยคลดฐานะ
แต่คำพ้อง หรืออาจมีคำลักษณนามเป็นส่วนประกอบอยู่ด้วยก็ได้ และหน่วย-
จำนวนเป็นหน่วยเดียวที่ต้องมีคำลักษณนามกำกับอยู่ด้วยเสมอ โดยเฉพาะ
นามวลีที่ปรากฏในประโยคเริ่ม ผู้เขียนได้พิจารณาว่าคำลักษณนามที่
ปรากฏร่วมกับหน่วยขยายต่างๆมีตำแหน่งอยู่ชิดกับคำนามซึ่งเป็นหน่วยหลัก
ผู้เขียนจึงได้ให้รูปโครงสร้างเล็กของคำลักษณนามอยู่ชิดกับคำนามดังปรากฏ
ในกฎปริวรรตที่ 1 นี้

2. คำลักษณะนามประเภทที่ 2 คือ คำลักษณะนามที่เป็นชื่อภาชนะ หรือชื่อสิ่งบรรจุ หรือ มีลักษณะรวมเป็นกลุ่มก้อน คำลักษณะนามประเภทนี้ จะตามหลังคำนามดังต่อไปนี้

ก. คำสามานยนามที่เป็นชื่อคน เช่น

/นักเรียน 4 ห้องนี้/ เรือนแก้ว

ข. คำสามานยนามที่เป็นชื่อสัตว์ เช่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. คำลักษณนามประเภทที่ 3 คือ คำลักษณนามที่เป็นชื่อมาตรา ซึ่ง ทวง
วัด ที่ตายตัว คำลักษณนามประเภทนี้จะตามหลังคำนามดังต่อไปนี้

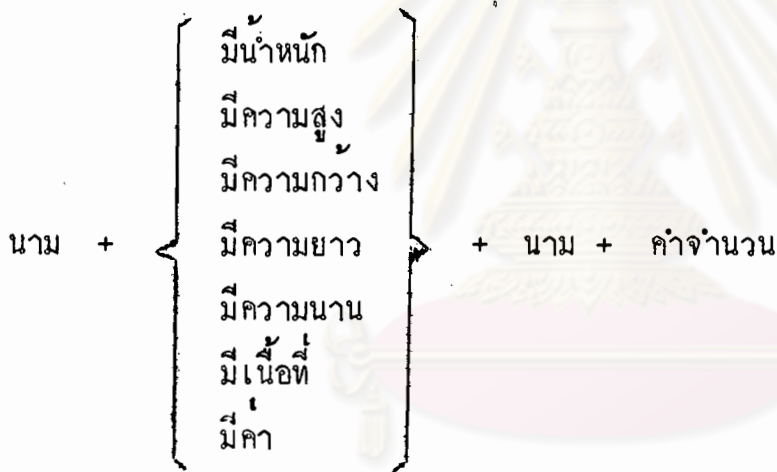
ก. คำสาบานขนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับได้ เช่น

/เสา 3 เมตร 10 คนปี โครช้อมา

ข. คำสาบานขนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้ เช่น

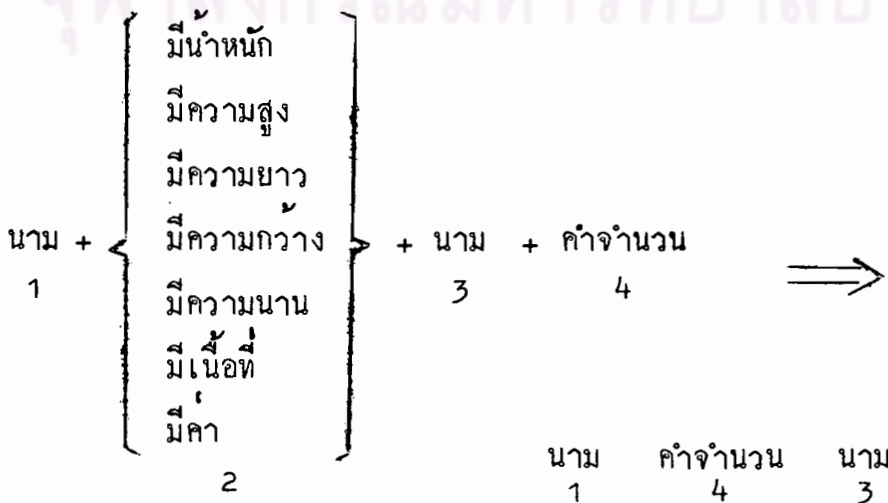
/เนื้อหมู 2 กิโล/

นามวลีที่มีคำลักษณนามประเภทนี้เป็นส่วนประกอบของหน่วยขยายมีรูปโครงสร้างลึกเป็น

ซึ่งจะต้องผันปริวรรตทำให้เป็นรูปโครงสร้างผิว ดังนี้

กฎปริวรรตที่ 3 (บังคับ)

โต๊ะ มี[ี]ชา ซำ^{้ง}สาม \Rightarrow โต๊ะ มี[ี]ชา สามซำ^{้ง}

กฎปริวรรตที่ 5 (บังคับ)

นาม + มี[ี] + นาม + คำ^จำนวน + คำ^ลักษณนาม \Rightarrow

1 2 3

นาม + มี[ี] + นาม + คำ^จำนวน

1 2

โต๊ะ มี[ี]ชา สามซำ^{้ง} \Rightarrow โต๊ะ มี[ี] ชาสาม

กฎปริวรรตที่ 6 (บังคับ)

นาม + มี[ี] + นาม + คำ^จำนวน \Rightarrow นาม + มี[ี] + คำ^จำนวน + นาม

1 2 3 1 3 2

โต๊ะ มี[ี] ชา สาม \Rightarrow โต๊ะ มี[ี] สาม ชา

กฎปริวรรตที่ 7 (บังคับ)

นาม + มี[ี] + คำ^จำนวน + นาม \Rightarrow นาม + คำ^จำนวน + นาม

1 2 3 4 1 3 4

โต๊ะ มี[ี] สาม ชา \Rightarrow โต๊ะ สาม ชา

2.2.1 หน่วยจำนวน

นิยามของหน่วยจำนวน

หน่วยจำนวน ประกอบด้วยคำ^ลักษณนามและคำ^จำนวน หรือคำ^ลักษณนาม คำ^จำนวนและคำ^ชยำนวน หน่วยจำนวนมีตำแหน่งอยู่หลังคำ^นามซึ่งเป็นหน่วย

หลัก และถ้านามวลีใดที่มีหน่วยวลีกรรมเป็นหน่วยขยายอยู่ด้วย หน่วยจำนวนจะตามหลังหน่วยวลีกรรม

ตัวอย่าง หน่วยจำนวนที่ขยายหน่วยหลัก เช่น

/ ปฏิทิน 2 อัน / นี้แดงให้

นามวลี ปฏิทิน 2 อัน : มีปฏิทิน เป็นคำนามซึ่งเป็นหน่วยหลัก, 2 อัน เป็นหน่วยจำนวน ซึ่งประกอบด้วย คำลักษณนามและคำจำนวน

2.2.1.1 ประเภทของคำจำนวน

ก) ประเภทของคำจำนวนตามความคิดเห็นของนักภาษาศาสตร์ทาง

ต่าง ๆ

ในตำราไวยากรณ์สมัยก่อนถือว่า คำจำนวน เป็นคำวิเศษณ์ชนิดหนึ่ง เรียกว่า ประมาณวิเศษณ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะได้คัดคำอธิบายบางตอนมาแสดงให้ดูพอเป็นสังเขป ดังนี้

1. พระยาอุปกิตศิลปสาร เรียกคำจำนวนว่า ประมาณวิเศษณ์ ซึ่งท่านอธิบายว่า

"...ประมาณวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์บอกจำนวนผิดแยกกัน เช่น คำ มาก น้อย หมด ครบ สิ้น ฯลฯ จำนวนนับที่เรียกว่า "สังขยา" หรือ "จำนวนเลข" เช่น หนึ่ง สอง ... ที่หนึ่ง... ฯลฯ และบอกจำนวนซากเกิด เหล่านี้เป็นต้น คำวิเศษณ์เหล่านี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ

ก. บอกจำนวนไม่มีจำกัด กล่าวคือ เป็นแต่บอกคร่าว ๆ ซึ่งไม่รู้จำนวนชัดเจน เช่น ...หลาย ทั้งหลาย ... เช่นตัวอย่าง ...คนหลาย...

ข. บอกจำนวนจำกัด ซึ่งหมายความว่า บอกกำหนดขีดขั้นให้รู้ได้ว่า เพียงนั้น เพียงนี้ เช่น หมด ... ทุก ... ฯลฯ เช่นตัวอย่าง ...คนทั้งหมด

ค. บอกจำนวนแบ่งแยก คือหมายความว่า แสดงจำนวนแยกออกเป็นพวก ๆ เช่น คำ บาง ... ฯลฯ และแสดงจำนวนเป็นรายตัว เช่น คนละ... เช่นตัวอย่าง ...บางคน...

ง. บอกจำนวนนับ คือหมายถึงกำหนดคนนับชัดเจนลงไปว่าเท่านี้เท่านี้ มี 2 พวก คือ

ก) บอกจำนวนเลขธรรมชาติ (บาลีเรียกว่า ปกติสังขยา) ได้แก่จำนวนเลข 1, 2 ... เป็นต้น ซึ่งประกอบนาม เช่น 1 คน... ฯลฯ

ข) บอกจำนวนเลขที่ (บาลีเรียกว่า ปุณณสังขยา) เช่น ที่ 1 ที่ 2..."¹

ในตำราไวยากรณ์สมัยใหม่ได้แบ่งคำจำนวนแยกประเภทนี้ไปจากเดิมบ้าง เช่น

2. ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ ได้กำหนดตำแหน่งและชนิดของคำจำนวนโดยสร้างกรอบประโยคทดสอบ ดังปรากฏในหนังสือ Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai ดังนี้

"...คำบอกจำนวน แตกต่างจากหมวดคำอื่น ๆ คือ อาจจะปรากฏก่อนหรือหลังคำลักษณนาม ซึ่งเป็น 2 ประเภท ตามที่ปรากฏหน้าคำลักษณนาม และหลังคำลักษณนาม..."

¹พระยาอุปทิศศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช 2499), หน้า 33-34.

ในการกำหนดคำจำนวนในกรอประกอบประโยคทดสอบ ดังนี้

1) นาม คำช่วยหน้ากริยา คำกริยากรรม นาม คำลักษณนาม

2) นาม คำช่วยหน้ากริยา คำกริยากรรม นาม คำลักษณนาม

ก) คำบอกจำนวนนับ

คำใดก็ตามที่ปรากฏในช่องว่างของกรอประกอบประโยคทดสอบที่ 1 เรียกว่าคำบอกจำนวนนับ เช่น นิค ต้อง ทาน ยา สี่ เม็ด

นอกจากคำจำนวน เช่น สอง... ในตัวอย่างข้างบนนี้ คำหมวดนี้ยังรวมคำ 4 คำนี้ด้วย คือ บาง ทุก หลาย ก็...

ข) คำบอกลำดับที่

คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำกริยากรรมย่อย หรือคำบอกกำหนดเสียงตรีตามที่ใดกำหนดไว้แล้ว สามารถใส่ลงในกรอประกอบประโยคทดสอบกรอที่ 2 ได้ เรียกว่าคำบอกลำดับที่ เช่น นายก จะ นั่ง รถ คัน ที่สอง

นอกจากคำบอกลำดับที่ เช่น ที่สอง ดังกล่าวในตัวอย่างข้างบนนี้ คำหมวดนี้ยังรวมคำ 6 คำต่อไปนี้ด้วย คือ หนึ่ง เดียว แรก สุดท้าย หน้า หลัง [คร. วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ ได้เพิ่มคำ อัน ก่อน อีก 2 คำในการแสดงปรากฏถาววิชาโครงสร้างของภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต]

นอกจากนี้ยังมีคำหมวดอื่น ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับหมวดคำจำนวนทั้งสอง ดังได้กล่าวแล้วข้างบนนี้ ซึ่งใช้กรอประกอบประโยคทดสอบ 2 กรอ คือ

1) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยากรรม นาม คำบอกจำนวนนับ คำลักษณนาม

2) นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยากรรม นาม คำบอกจำนวนนับ คำลักษณนาม

ก) คำหน้าคำบอกจำนวน

คำใดก็ตามที่ปรากฏในช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ 1 ข้างบนนี้ได้ เรียกว่า คำหน้าจำนวน เช่น พอ จะ เชิญ เพื่อน ราว สิบ คน

ข) คำหลังจำนวน

คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำกริยาวิเศษณ์ หรือคำช่วยหลังกริยาซึ่งได้กำหนดไว้แล้วปรากฏในกรอบประโยคทดสอบที่ 2 ได้ เรียกว่า คำหลังคำบอกจำนวน เช่น ชาว จะ เอา ผา สาม หลา เท่านั้น...¹

ข) ประเภทของจำนวนตามความเห็นของผู้เขียน

ผู้เขียนแบ่งประเภทของคำจำนวนโดยยึดหลักเกณฑ์การแบ่ง ดังนี้

1) แบ่งตามตำแหน่งของคำที่ปรากฏในนามวลี คือแบ่งออกเป็น

ก) คำจำนวน

ข) คำขยายคำจำนวน คือ

1. คำหน้าจำนวน

2. คำหลังจำนวน

2) แบ่งตามความสามารถเกิดรวมกันระหว่างคำประเภทย่อย คือ คำสำคัญที่ปรากฏก่อนหลัง ในนามวลี และความสามารถเกิดรวมกันระหว่างคำจำนวน คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน

¹Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversation¹ Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970), p. 147.

2.2.1.1.1 ค่าจำนวน คือ ลักษณะที่สำคัญที่สุดของหน่วยจำนวน คือ ต้องปรากฏเสมอเมื่อหน่วยหลักของนามวลีหน่วยจำนวนเป็นหน่วยขยายอยู่ควย ยกเว้นในกรณีที่รูปนามวลีนั้น ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกฎปริวรรตน์ ซึ่งเป็นผลให้รูปค่าจำนวนไม่ปรากฏในโครงสร้างนิว

ค่าจำนวนแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ

ค่าจำนวนประเภทที่ 1 → หนึ่ง

ค่าจำนวนประเภทที่ 2 → จำนวนเลขตั้งแต่ 2 ขึ้นไป

ค่าจำนวนประเภทที่ 3 → หลาย

คำ หลาย นี้ผู้เขียนจัดให้เป็นค่าจำนวน เพราะปรากฏที่เกี่ยวกับค่าจำนวนอื่น ๆ ได้ แมว่าจะปรากฏร่วมกับค่าจำนวนใดเช่นเดียวกับคำหน้าจำนวนก็ตาม ผู้เขียนไม่จัดให้ หลาย เป็นคำหน้าจำนวนเพราะ ค่าจำนวนประเภทที่ 2 ก็สามารรถเกิดรวมกันได้ นอกจากนี้คำ หลาย ปรากฏกับค่าจำนวนหลัก¹ ตั้งแต่หลักสิบขึ้นไป เท่านั้น

ค่าจำนวนประเภทที่ 4 → บาง

ค่าจำนวนประเภทที่ 5 → เดียว

ค่าจำนวนประเภทที่ 6 → ก็

ค่าจำนวนประเภทที่ 7 → เท่าไร

คำ ก็ และ เท่าไร ถ้าพิจารณาตามตำแหน่งคำ ก็ เป็นค่าจำนวน ส่วน เท่าไร นั้น เป็น ค่าจำนวน ที่คำลักษณะนามขาดหายไป ผู้เขียนเข้าใจว่าคำลักษณะนาม

¹ค่าจำนวนหลัก ได้แก่ 10, 100, 1000 ฯลฯ

ของหน่วยจำนวนที่มีคำ เท่าไร เป็นคำจำนวนนั้นถูกตัดออก¹

ตัวอย่างนามวลีที่มีหน่วยจำนวนเป็นหน่วยขยายหน่วยหลัก

พจนานายกได้ / พัดลมอันหนึ่ง /

พัดลมอันหนึ่ง เป็นนามวลี : มี พัดลม เป็นคำนาม, อัน เป็นคำลักษณนาม, หนึ่ง เป็นคำจำนวนประเภทที่ 1

/ ประตุ 3 บาน / กำลังจะพังแล้ว

ประตุ 3 บาน เป็นนามวลี : มี ประตุ เป็นคำนาม, 3 เป็นคำจำนวนประเภทที่ 2, บาน เป็นคำลักษณนาม

ฉันไม่ชอบ / กับข้าวหลายอย่าง /

กับข้าวหลายอย่าง เป็นนามวลี : มี กับข้าว เป็นคำนาม, หลาย เป็นคำจำนวนประเภทที่ 3, อย่าง เป็นคำลักษณนาม

/ รูปบางรูป ที่แจวถาย / ไม่ใคร่ซัด

รูปบางรูปที่แจวถาย เป็นนามวลี : มี รูป คำแรกเป็นคำนาม, บาง เป็นคำจำนวนประเภทที่ 4, รูป คำที่สองเป็นคำลักษณนาม, ที่แจวถาย เป็นประโยคลดฐานะ

/ เด็กคนเดียว / จะยกไหหรือ

เด็กคนเดียว เป็นนามวลี : มี เด็ก เป็นคำนาม, คน เป็นคำลักษณนาม, เดียว เป็นคำจำนวนประเภทที่ 5

² กฎปฏิวรรตข้อ 14 หน้า 66.

แม่สังไหหรือ / ไชกฟอง /

ไชกฟอง เป็นนามวลี : มี ไช เป็นคำนาม, กั เป็นคำจำนวนประเภทที่ 6, ฟอง เป็นคำลักษณนาม

ห้องนี้มี / นักเรียนเท่าไร /

นักเรียนเท่าไร เป็นนามวลี : มี นักเรียน เป็นคำนาม, เท่าไร เป็นคำจำนวนประเภทที่ 7

คำจำนวนเหล่านี้ นอกจากจะปรากฏเป็นคำขยายคำนามแต่ลำพังหน่วยเดียว แลอาจปรากฏรวมกันระหว่างคำจำนวนชนิดย่อยได้ คือ

1) คำจำนวนประเภทที่ 2 มากกว่า 1 คำอาจปรากฏรวมกันได้โดยเรียงลำดับจากจำนวนน้อยไปหาคำจำนวนมากกว่า เช่น

ใครจะซื้อ / หนังสือตั้ง 20-30 เล่ม /

ข้อสังเกต คำจำนวนประเภทที่ปรากฏรวมกัน ถ้าเป็นคำจำนวนหลักจะต้องปรากฏรวมกับคำจำนวนหลักที่เพิ่มจำนวนทีละ 10, 100 หรือ พัน ตามลำดับ ถ้าไม่ใช่คำจำนวนหลักจะปรากฏกับคำจำนวนที่ไม่ใช่คำจำนวนหลัก

ประเภทที่ 2. ประเภที่ 3
2) คำจำนวนอาจปรากฏรวมกับ คำจำนวนประเภทที่ 3 ได้ โดยที่คำจำนวนที่มีลำดับมาก่อนคำจำนวนประเภทที่ 2 และคำจำนวนประเภทที่ 2 จะต้องเป็นจำนวนหลักถวน คือ 10, 100

เขาได้ / เงิน หลาย แสน บาท /

3) คำจำนวนประเภทที่ 2 อาจปรากฏรวมกับคำจำนวนประเภทที่ 6 โดยที่คำจำนวนประเภทที่ 6 มีลำดับมาก่อนคำจำนวนประเภทที่ 2 เช่น

/ นิสิต / จะมา / สัก กั ร้อย คน /

ข้อสังเกต คำจำนวนประเภทที่ 6 จะปรากฏร่วมกับคำจำนวนประเภทที่ 2 ที่เป็นคำจำนวนหลักทั้งสิ้น

2.2.1.1.2 คำขยายจำนวน คือ คำที่อาศัยคำจำนวนเกิด คือ ถ้าไม่มีคำจำนวนจะมีคำขยายจำนวนไม่ได้ ส่วนในทางความหมายก็ช่วยเพิ่มความหมายของคำจำนวน

คำขยายคำจำนวน แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

- 1) คำหน้าจำนวน
- 2) คำหลังจำนวน

1) คำหน้าจำนวน คือ คำที่มีตำแหน่งอยู่หน้าคำจำนวน ซึ่งอาจปรากฏคำเดียวหรือหลาย ๆ คำพร้อมกันได้ ผู้เขียนแบ่งคำหน้าจำนวนตามลำดับตำแหน่งที่ปรากฏหน้าหลังกัน และความสามารถเกิดร่วมกับคำหลังจำนวน ดังนี้

คำหน้าจำนวนประเภทที่ 1	→	อีก
คำหน้าจำนวนประเภทที่ 2	→	ตั้ง
คำหน้าจำนวนประเภทที่ 3	→	เกือบ
คำหน้าจำนวนประเภทที่ 4	→	สัก เพียง
คำหน้าจำนวนประเภทที่ 5	→	ราว ประมาณ
คำหน้าจำนวนประเภทที่ 6	→	ทุก ทั้ง

หมายเหตุ คำ เกือบ สัก ราว ประมาณ นี้พระยาอุปกิตศิลปสารเรียกว่า "บุพบทหน้าชานิคพบอกกำหนดไม่แน่นอน"¹

¹พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร : ไทวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 45.

คำ นี้ นี้พระยาอุปกิตศิลปสาร เรียกว่า "บุพบทนำหน้าบอกกำหนดแน่นอน"¹

ตัวอย่างหน่วยจำนวนที่มีคำนำจำนวนขยายคำจำนวน

ก) คำนำจำนวนคำเดียวที่ขยายคำจำนวน

คำนำจำนวนประเภทที่ 1 / นาฬิกา อีก 2 เรือน / ยังไม่ดีเลย

คำนำจำนวนประเภทที่ 2 ราคารถสุดสำหรับเอา / กุหลาบ / มาให้ / ตั้ง หลาย ดอก /

คำนำจำนวนประเภทที่ 3 ฉันเห็น / นิสิต เกือบ 20 คน /

คำนำจำนวนประเภทที่ 4 ครูแจกรางวัล / นักเรียน เพียง 5 คน /

คำนำจำนวนประเภทที่ 5 เขารู้ข้อ / สมุด ประมาณ 30 เล่ม /

คำนำจำนวนประเภทที่ 6 ครูแจกรางวัล / นักเรียน ทั้ง 5 คน /

ข) คำนำจำนวนอาจมีมากกว่า 1 หน่วยก็ได้ เช่น

คำนำจำนวนประเภทที่ 1+คำนำจำนวนประเภทที่ 2 เช่น
ยังไม่ดีข้อ / ของ อีก ตั้ง หลาย อย่าง /

คำนำจำนวนประเภทที่ 1+คำนำจำนวนประเภทที่ 3 เช่น
/ แค่ อีก เกือบ หมื่น คน / เขามหาวิทยาลัยไม่ได้

คำนำจำนวนประเภทที่ 1+คำนำจำนวนประเภทที่ 4 เช่น
อยากได้ / คนใจ อีก สัก 2 คน /

¹พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 45.

หมาก เรียก ทะลวงห้วย..."¹

ผู้เขียนให้คำ ห้วย เป็นคำประเภทเดียวกับ แรก ซึ่งเป็นคำหลังจำนวนเพราะ ห้วย เป็นไวยากรณ์กับคำแรก คำว่า ห้วย นี้ไม่ใช่จะมีความหมายเหมือนกับ แรก แต่ในภาษาปัจจุบันเท่านั้น แม้ในสมัยโบราณก็มีความหมายเหมือนกัน ดังปรากฏในหนังสือ มหาชาติ คำหลวง ว่า

"...อาทิตโต ปญฺฐาย นรุตฺตจัน กเถสุสามีติ มากุจะกล่าวคุณความ คำรามแต่ ห้วย จงชาลีนีกลวภู โสคเทอญ..."²

คำ ห้วย ในที่นี้เป็นคำกริยาวิเศษณ์ ซึ่งแปลมาจากคำ "อาทิตโต ปญฺฐาย"

คำหลังจำนวนประเภทที่ 1 นี้ ถ้าพิจารณาคำแห่งที่ปรากฏในนามวลีแล้ว จะเห็นว่าคำประเภทนี้ นอกจากจะมีตำแหน่งอยู่หลังคำจำนวนแล้ว ยังมีตำแหน่งอยู่หลังคำลักษณนามและทำหน้าที่ขยายคำลักษณนามใดด้วย ดังนั้นจึงปรากฏว่าคำหลังจำนวนประเภทที่ 1 มีตำแหน่งอยู่ที่เดียวกับคำกริยาอกรรมยอย

¹คณะกรรมการชำระปทานุกรม, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พิมพ์ครั้งที่ 1 (พระนคร : กรมกรไทย, 2493), หน้า 959.

²มหาชาติคำหลวง, (พระนคร; กรมศิลปากร, 2511), [พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางสำราญ วัฒนสุกุล] , หน้า 172.

คำกริยาอาการย่อยอาจปรากฏร่วมกับคำลักษณนามตามลำดับดังนี้

1) คำนาม + คำจำนวน + คำลักษณนาม + คำกริยาอาการย่อย

เช่น

หมา 2 ตัว โโต

ซึ่งคำหลังจำนวนประเภทที่ 1 ก็สามารถปรากฏที่เดียวกับคำกริยาอาการย่อยได้เป็น

คำนาม + คำจำนวน + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน

เช่น

รถ 2 คัน แรก

2) คำนาม + คำลักษณนาม + คำกริยาอาการย่อย

เช่น

หมา ตัว โโต

ซึ่งคำหลังจำนวนประเภทที่ 1 ก็สามารถปรากฏที่เดียวกับคำกริยาอาการย่อยได้

เป็น

คำนาม + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน

เช่น

รถ คัน แรก

หมายเหตุ รูปโครงสร้าง รถคันแรก ไคฉานปริวรรตน์ ดังปรากฏในกฎ
ปริวรรตขอ 21 หน้า 74

3) คำนาม + คำลักษณนาม + คำกริยาอาการย่อย + คำจำนวน + คำลักษณนาม

เช่น

รถ คัน ใหญ่ 2 คัน

ซึ่งคำหลังจำนวนประเภทที่ 1 ก็สามารถปรากฏที่เดียวกับคำกริยาอาการย่อยได้เป็น

คำนาม + คำลักษณนาม + คำหลังจำนวน + คำจำนวน + คำลักษณนาม

เช่น

รถ เที้ยว แรก 2 เที้ยว

ที่ผู้เขียนไม่จัดให้ คำหลังจำนวนประเภทที่ 1 เป็นคำกริยาอาการย่อยเพราะ
คำประเภทนี้ทำหน้าที่เป็นคำกริยาไม่ได้

คำหลังจำนวนประเภทที่ 2 → เท่านั้น

ตัวอย่างหน่วยจำนวนที่มีคำหลังจำนวนประเภทที่ 2 ทำหน้าที่ขยายคำจำนวน เช่น

ครูให้อาน / หนังสือ 2 เล่ม เท่านั้น /

คำหลังจำนวนอาจปรากฏพร้อมกันทั้งคำหลังจำนวนประเภทที่ 1 และคำหลัง
จำนวนประเภทที่ 2 ดังนี้

ฉันจะซื้อ / กระจกาช ชนิด แรก เท่านั้น /

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสัมพันธ์ระหว่างคำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวน

คำหน้าจำนวนและคำหลังจำนวนอาจปรากฏพร้อมกันเพื่อขยายคำจำนวนได้ดังนี้

คำหน้าจำนวนประเภทที่ 1 + คำหลังจำนวนประเภทที่ 2 เช่น
/ รถ อีก 2 คัน หน้า / เหลือไว้ทำไม

คำหน้าจำนวนประเภทที่ 1 + คำหลังจำนวนประเภทที่ 2 เช่น
เหลือ / เด็ก อีก 5 คน เท่านั้นที่เขาโรงเรียนไม่ได้ /

คำหน้าจำนวนประเภทที่ 3 + คำหลังจำนวนประเภทที่ 2 เช่น
/ เพื่อนเกือบ สิบ คน เท่านั้น / กำลังสมัครงานอยู่

คำหน้าจำนวนประเภทที่ 4 + คำหลังจำนวนประเภทที่ 2 เช่น
ขอซื้อ / คินสอ เพียง 2 แท่ง เท่านั้น / หรือ

คำหน้าจำนวนประเภทที่ 1 + คำหน้าจำนวนประเภทที่ 4 + คำหลังจำนวนประเภทที่ 2
เช่น / เด็ก อีก ประมาณ 5 คน เท่านั้น / เขาโรงเรียนไม่ได้

จากคำอธิบายข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า คำจำนวนอาจปรากฏร่วมกับคำลักษณะนามตามลำดับ หรืออาจจะปรากฏร่วมกับคำหน้าจำนวน หรือปรากฏร่วมกับคำหลังจำนวน หรืออาจปรากฏร่วมกับทั้งคำหลังจำนวนและคำหน้าจำนวน ผู้เขียนจึงสรุปหน่วยจำนวนเป็นกฎโครงสร้างได้ดังต่อไปนี้

หน่วยจำนวน → คำลักษณะนาม (คำหน้าจำนวน) คำจำนวน (คำหลังจำนวน)

2.2.1.2 กฎปริวรรตของหน่วยจำนวน

ตามรูปโครงสร้างเล็ก คำต่าง ๆ ในหน่วยจำนวนจะมีตำแหน่งคงที่ตายตัว แต่เมื่อปรากฏเป็นรูปโครงสร้างนิวแล้วอาจเปลี่ยนแปลงตำแหน่งได้ หรืออาจจะถูกตัดทอนไปจากกฎโครงสร้างของหน่วยจำนวน จะเห็นว่าคำลักษณะนามมีตำแหน่งอยู่หน้าคำจำนวน

ซึ่งปรากฏว่าเมื่อปรากฏออกมาเป็นโครงสร้างผิวแล้วต้องขยายคำจำนวนบางประเภท
มาอยู่หน้าคำลักษณะนาม ผู้เขียนจะอธิบายถึง

คำจำนวน

ก) คำจำนวน "หนึ่ง" นั้นเมื่อปรากฏรูปโครงสร้างผิว มีตำแหน่งอยู่ได้
2 แห่ง คือ

- 1) อยู่หลังคำลักษณะนาม
- 2) อยู่หน้าคำลักษณะนาม

นอกจากนี้ยังตัดคำ "หนึ่ง" ออกได้โดยที่เข้าใจได้ว่าในรูปโครงสร้างลึกมีคำ "หนึ่ง"
อยู่ด้วย

ถ้าพิจารณาภาษาศาสตร์สมัยก่อนจะเห็นว่า เวลาที่ท่านอธิบายโครงสร้างของ
ภาษา ท่านมักพิจารณาแต่เพียงรูปโครงสร้างผิว(Surface Structures) เท่านั้น
ผู้เขียนจะยกตัวอย่างข้อความในหนังสือ วิทยาวรรณกรรม ของ กรมหมื่นนราธิปพงศ์
ประพันธ์ ซึ่งท่านได้ทรงให้คำอธิบายความแตกต่างระหว่างคำ หนึ่ง และ นึ่ง โดยเปรียบเทียบ
เทียบกับคำภาษาอังกฤษว่า

"...เราเขียน หนึ่ง และอ่านว่า นึ่ง ก็มี เช่นประโยคที่ว่า "เลือกคนมาคน
หนึ่ง" ถ้าอ่านว่า คนนึ่ง หมายความว่า a man ถ้าอ่านว่า คนหนึ่ง (ซึ่ง
ข้าพเจ้า¹ ชอบเขียนเลข 1 ลงไปแทน และใช้ว่า 1 คน) คำนี้ ขอมหมายถึง
ความว่า one man"²

¹ข้าพเจ้า ในที่นี้ คือ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์.

²กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์, วิทยาวรรณกรรม, (พระนคร: แพร่พิทยา,
2506, หน้า 801.

และในข้อความอีกแห่งหนึ่งว่า

"...ถ้าสังเกตวลี คน ๆ หนึ่ง กับ คน 1 คน คุณจะเห็นว่าหลักไวยากรณ์ไทย เราคือเพียงไร คน ๆ หนึ่ง หมายความว่า a man ซึ่งถือ หนึ่ง ว่าเป็นเสมือนคุณศัพท์จึงเอาไวข้างหลังนาม ส่วน คน 1 คน หมายความว่า one man เป็นคำจำนวน (Numeral)..."¹

ศาสตราจารย์พระยาอนูมานราชชน ได้เขียนเรื่องคำ "หนึ่ง" ไว้ในหนังสือ พื้นความหลัง ซึ่งผู้เขียนเข้าใจว่าท่านได้กล่าวหาตึงมาถึงคำอธิบายของกรมหมื่น ราชปพงษ์ประพันธ์ว่า

"...ท่านผู้หนึ่งใช้คำ หนึ่งคน คนหนึ่ง ให้ความหมายต่างกัน ถ้าเป็นคำ กำหนดนับแน่นอนก็ใช้ว่า หนึ่งคน (one man) ถ้าเป็นจำนวนกลาง ๆ ไม่แน่นอนก็ใช้ว่า คนหนึ่ง (a man) ตามแนวความคิดของภาษาอังกฤษ"²

ในข้อความของกรมหมื่นราชปพงษ์ประพันธ์ ท่านได้ทรงกำหนดความหมาย ของ คนหนึ่ง คน 1 คน คน ๆ หนึ่ง และ คนหนึ่ง ต่างกัน ซึ่งเป็นการพิจารณาโครงสร้างของภาษาแต่เพียงรูปโครงสร้างผิวเท่านั้น และอาจใช้ภาษาอังกฤษเป็นแนวเทียบ ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า ถ้าพิจารณารูปโครงสร้างลึกของหน่วยจำนวนที่มีคำ "หนึ่ง" ทั้ง 4 รูปแล้ว เห็นว่ามาจากโครงสร้างลึกรูปเดียวกัน คือ รูปโครงสร้างลึก คน คน หนึ่ง

¹กรมหมื่นราชปพงษ์ประพันธ์, วิทยาวรรณกรรม, (พระนคร: แพร่พิทยา, 2506), หน้า 809.

²พระยาอนูมานราชชน (เสฐียรโกเศศ), พื้นความหลัง เล่ม 1 (พระนคร: ศึกษิตสยาม, 2510), หน้า 3.

การที่ผู้เขียนคัดลिनให้รูปโครงสร้างลิกของ หนึ่ง เป็นเช่นนี้เพราะ

1. หนึ่ง อยู่ในชุดเดียวกับหน่วยคำจำนวนอื่น ๆ

2. คำจำนวนอื่น ๆ จะอยู่หลังหน่วยหลัก และหลังคำลักษณนามในรูปโครงสร้างลิก และจะต้องผ่านปริวรรตโดยการย้ายตำแหน่งของคำจำนวนมาอยู่ข้างหน้าคำลักษณนาม ซึ่ง หนึ่ง อาจย้ายที่มาอยู่หน้าคำลักษณนามได้ หรืออาจอยู่ตำแหน่งเดิมคืออยู่หลังคำลักษณนามก็ได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงตั้งกฎปริวรรตของ หนึ่ง ดังนี้

กฎปริวรรตที่ 8 (ไม่บังคับ)

นาม + คำลักษณนาม + <u>หนึ่ง</u>	⇒	นาม + <u>หนึ่ง</u> + คำลักษณนาม
1 2 3	⇒	1 3 2
คน คน <u>หนึ่ง</u>	⇒	คน <u>หนึ่ง</u> คน

เมื่อผู้เขียนมีความเห็นว่า ในรูปโครงสร้างลิก คำลักษณนามน่าจะมีตำแหน่งอยู่หน้าคำจำนวนเช่นเดียวกับหน่วยขยายที่ปรากฏในหน่วยขยายอื่น ๆ (คือ หน่วยวลีกรรม หน่วยกำหนด และประโยคคุณนะ) กฎปริวรรตข้อนี้จึงเป็นไปในทางปฏิโลมกับของนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น เช่น ดร.เจลา ไชยรัตน์¹ ซึ่งได้ตั้งกฎปริวรรตไว้ว่า

83 T obl. n¹η . + Cl ⇒ Cl + n¹η¹

The transposition of n¹η de-emphasizes the string²

และกฎปริวรรตข้อที่ 22 ของ ดร.อุดม วโรตมฉีกชิตต์ ดังนี้

¹Chalao Chayaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph. D. Thesis, Indiana University, Bloomington, 1960), p. 13.

²Ibid., p. 32.

Numeral

(T. 22 (Obl.) X + N + nán̩ . + C + Y ⇒ X + N + C + nán̩ . + Y
 Píw + mii + nók + nán̩ + tuə Píw + mii + nók + tuə +
 + nán̩
 father have bird one classifier father have bird classi-
 fier one

nán̩ "one" is the only number of Nu₂
 that can be shifted after the classifier"¹

อาจารย์ทั้งสองท่านกำหนดไวยากรณ์นี้เป็นกฎบังคับ (obligatory) หมายความว่า เมื่อ หนึ่ง ปรากฏหน้าคำลักษณนามเมื่อใดจะต้องเปลี่ยนที่มายู่หลังคำลักษณนามเสมอ แต่ผู้เขียนเห็นว่าในภาษาไทย หนึ่ง ปรากฏได้ทั้งหน้าและหลังคำลักษณนาม เพราะฉะนั้นกฎนี้จึงไม่ควรเป็นกฎบังคับ

ต่อไปเป็นกฎไวยากรณ์ที่อธิบายรูปโครงสร้างนิว "คนหนึ่ง" ดังนี้

กฎไวยากรณ์ที่ ๑ (ไม่บังคับ)

นาม + คำลักษณนาม + หนึ่ง	⇒	คำลักษณนาม + หนึ่ง
1 2 3		2 3
คน คน หนึ่ง	⇒	คน หนึ่ง

¹Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax: An Outline, (Ph.D. Thesis, The University of Texas, 1963), p.81.

หมายเหตุ โดยเปรียบเทียบ หมา ตัว หนึ่ง กับ คน คน หนึ่ง ในประโยค
ไม่เริ่ม เราพูดว่า "ตัวหนึ่ง" ได้ แต่พูดว่า "หมาหนึ่ง" ไม่ได้ ดังนั้น "คน
คน หนึ่ง ในกฎปริวรรตนี้จึงตัด "คน" (ตัวหน้าออก)"

และเมื่อจะอธิบายรูปโครงสร้างนิเวศของ คนหนึ่ง จะต้องอธิบายจากกฎปริวรรต
ที่ 9 เป็นกฎปริวรรตที่ 10 ดังนี้

กฎปริวรรตที่ 10 (บังคับ)

คำลักษณนาม + หนึ่ง

1 2

วลีลักษณนาม + หนึ่ง

1 2

คน หนึ่ง (หนึ่ง [nɔ̌ŋ]) ⇒ คน หนึ่ง (หนึ่ง [nɔ̌ŋ])

การที่กฎปริวรรตข้อที่ 10 นี้เป็นกฎบังคับเพราะเมื่อเราพูดคำ หนึ่ง ซึ่งเป็น
คำจำนวนนับและอยู่หลังคำลักษณนาม เราพูดว่า [นึ่] ผู้เขียนขอความช่วยเหลือในเรื่อง
"ลักษณะของภาษาไทยตามหลักภาษาศาสตร์ ของ อาจารย์กาญจนา นาคสกุล มาสนับ
สนุนความเห็นของผู้เขียน ดังนี้

"...คำในภาษาไทยมีอยู่เป็นอันมากที่เขียนอย่างหนึ่งออกเสียงอย่างหนึ่ง
ถ้าสอนให้เด็กอ่านตามตัวอักษร จะรู้สึกว่าเด็กอ่านไม่เพราะ หรืออ่านไม่
เป็นภาษา ที่ไฉจริง ๆ เช่นถ้าเด็กอ่านนิทานเรื่อง ราชสีห์กับหนู ตามตัวอักษร
ว่า

"ราชสีห์ตัวหนึ่งนอนหลับอยู่ที่ต้นไม้ ในเวลานั้นหนูตัวหนึ่งไต่ขึ้นตามตัว
ราชสีห์ " คำว่า หนึ่ง เวลาพูดเราไม่ออกเสียงตามที่เขียน แต่ออกเสียง
ว่า นึ่ คือ เราไม่ออกเสียงทุกคำให้หนักเท่ากัน แคมหนักบางเบาบาง..."¹

¹กาญจนา นาคสกุล, "ลักษณะของภาษาไทยตามหลักภาษาศาสตร์"

คำ หนึ่ง นี้แม้แต่ภาษาเขียนก็ปรากฏว่า หนึ่ง มีตำแหน่งอยู่หลังคำลักษณะนาม ไคเช่นเดียวกับภาษาพูด มีตัวอย่างในหนังสือ

1. พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน¹ เช่น

"...กับตันใหญ่อันหนึ่ง..." (หน้า 41)

"...ส่วนของพ่อที่ไคสองมากอันหนึ่ง..." (หน้า 48)

"...เขาสี่ตัวที่พ่อชื่อปากผู้ชาย ครึ่งคนมันกวางราคาถูกละปอนหนึ่ง..." (หน้า 60)

2. ในหนังสือ มหาชาติคำหลวง² เช่น

"...สมเด็จพระทศพรญาณ กับเห็นอหังการตนหนึ่งเลย..." (หน้า 6)

"...ตาคูตามฤคคำปลอด เนื่อน้อยตลอดหนึ่งปีหนึ่งนั้น..." (หน้า 18)

"...ในเมื่อวันพระโพธิสัตว์ออกจากครรภ์พระมารดา ยังมีแม่ข้างตัวหนึ่งพลันพาเอาลูกมานั้น โดยเวทมนิยาน กับประคิบฐานไว้ในโรงอันเป็นมงคอ..." (หน้า 26)

¹พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ไกลบ้าน, [ในงานพระราชทานเพลิงศพกรมขุนอุทองเขตต์ชัตติยานารี, 2478]. ดูตัวอย่างในภาคผนวก ข.

²มหาชาติคำหลวง, [พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางสำราญ วัฒนสุภกุล] (พระนคร: หอสมุดแห่งชาติ, 2511), ดูตัวอย่างในภาคผนวก ข.

3. ในหนังสือ การศึกษาเรื่องประเพณีไทย¹ เช่น

"...คนที่รวมกันเป็นสังคมใหญ่ที่สุด ก็ได้แก่คนที่อยู่ในประเทศชาติหนึ่ง..."

(หน้า 6)

"...มิชชันนารีชาวตะวันตกคนหนึ่ง..."

(หน้า 12)

"...เมื่อคืนนอนแล้วตองจุกหูปลอกหนึ่งบุรุษาทาน..."

(หน้า 38)

4. ในหนังสือ จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน² เช่น

"...จัดไดคบายคักงามเลม 1..."

(หน้า 47)

"...เครื่องราชบรรณาการจำนวนปี คั้นไม้ทองค่น 1
เงินค่น 1..."

(หน้า 122)

"...เสี้ยงพระสงฆรงสวคมนตรีเมื่อคั้นนี้ ไมได้เสคจออก
สำรับหลวง 1..."

(หน้า 125)

¹ เสฐียรโกเศศ, การศึกษาเรื่องประเพณีไทย, พระนคร, ราชบัณฑิตยสถาน, 2505), คู่มืออย่างในภาคผนวก ข.

² พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน, (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2512), คู่มืออย่างในภาคผนวก ข. [ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หลวงประเสริฐโมศรี (วงศ์โชติกเสถียร)]

หมายเหตุ ในหนังสือ จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน นอกจากจะมีคำ
หนึ่ง ปรากฏหลังคำลักษณะนามแล้ว ปรากฏว่าที่อยู่หน้า
คำลักษณะนาม ก็มีมากแห่ง

เมื่อ หนึ่ง อยู่หลังคำลักษณะนามและเป็นคำจำนวนนั้น จะออกเสียง [หนึ่ง]
ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเสียง [หนึ่ง] คล้ายกับเสียงภาษาพูดของไทยถิ่นอื่น ๆ เช่น เชียงใหม่
(ล้อ, ยู, เซิน), เมืองบ่อขิงออกเสียงว่า [หนึ่ง]¹

นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีการออกเสียงคำ หนึ่ง ว่า [หนึ่ง] ซึ่งปรากฏใน
พจนานุกรม The Pentaglot ดังนี้

"...ศัพท์จำนวนเลข มีตั้งแต่หนึ่งถึงหมื่น เช่น หนึ่ง "หนึ่ง" "สิบเอ็ด"..."²

คำ หนึ่ง เมื่อปรากฏหลังคำลักษณะนาม เราตัด หนึ่ง ออกได้ เช่น
เราพูดว่า ขอคืนสอดสักหนึ่ง และอาจพูดว่า ขอคืนสอดสักหนึ่ง ก็ได้ โดยไม่ต้องมีคำ
จำนวนตามมา เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้เขียนจึงขยายกฎปริวรรตน์ออกไปอีก คือ

¹Hans Georg Penth, "A Letter by William Clifton Dodd"
อักษรศาสตร์ เล่มที่ 4, (3 มกราคม 2510), หน้า 32.

²ม.ล. จิรายุ นพวงศ์, "The Pentaglot" อักษรศาสตร์ เล่มที่ 4,
(3 มกราคม 2510), หน้า 48.

กฎปริวรรตที่ 41 (ไม่บังคับ)

นาม	+	คำลักษณนาม	+	หนึ่ง	⇒	นาม	+	คำลักษณนาม
1		2		3		1		2
โต๊ะ		ตัว		หนึ่ง		โต๊ะ		ตัว

ดร. วิจินต์ ภาณุพงศ์ ไคแบ่งหน่วยจำนวน The Quantifier ออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทเดี่ยว และประเภทประสม และในแต่ละประเภทก็ไคแบ่งเป็น โครงสร้างย่อย ๆ มีประเภทหนึ่งที่มีแต่คำลักษณนามเพียงคำเดียว เป็นหน่วยจำนวน เช่น "ซออน อัน"¹ และ ดร. วิจินต์ ไคให้ข้อคิดไว้ในเรื่อง "ลักษณนามแทนนาม" ว่า

"...นอกจากนี้คำลักษณมายังไคตามหลังค่านามไคเลย เช่น ตัวอชาง

เสื่อผืนหมอนใบ

ชอมเม็ดเลม

และคำลักษณนาม ผืน ใบ เลม ในที่นี้มีความหมายว่า "หนึ่ง" อยู่ในตัวแล้ว"²

ผู้เขียนเข้าใจว่าโครงสร้าง "ซออนอัน", "เสื่อผืนหมอนใบ", "ชอมเม็ดเลม" นี้ เป็นผลที่ได้จากกฎปริวรรตที่ 41

¹Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970), p.57.

²วิจินต์ ภาณุพงศ์, "ลักษณนามใช้แทนนาม", วิทยาการ ฉบับที่ 9 (พฤศจิกายน 2506), หน้า 38.

ขอสังเกต แมวากฎปฏิวรรตที่ ๘ นี้ไม่ใช่กฎบังคับ แต่มีค่านาม
จำพวกหนึ่ง คือคำประเภทบอกเวลา โดยเฉพาะเวลา บายโมง นั้นเราคัด
หนึ่งออกเสมอ เมื่อเปรียบเทียบ

บาย 2 โมง

บาย 3 โมง

บาย ๑ โมง

เขาจัดกันแล้วตำแหน่งระหว่างค่านาม "บาย" และคำลักษณนาม "โมง"
เป็นตำแหน่งคำจำนวน แต่ บายโมง ไม่มีคำจำนวนปรากฏอยู่ ซึ่งถ้าเติมคำ
จำนวนลงไป ก็จะเป็น บาย 1 โมง และเนื่องจากไวยากรณ์ปฏิวรรตที่ ๑๑
เป็นผลให้เกิด บายโมง ในรูปโครงสร้างผิว ในสมัยปัจจุบันไม่ปรากฏว่า
มี หนึ่ง อยู่ด้วย ผู้เขียนได้ค้นพบว่า สมัยหนึ่งเคยมีคำ หนึ่ง ปรากฏอยู่ในกลุ่ม
คำนี้ แต่ในปัจจุบันไม่ปรากฏ เพราะเราคัดทอนออกตามกฎปฏิวรรตที่ ๑๑
หนังสือที่นำมาอาจเป็นหลักฐานว่า หนึ่ง เคยปรากฏในกลุ่มคำนี้ คือ หนังสือ
จดหมายเหตุพระราชาธิราชยวัน ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว ความว่า

"...แล้วเสด็จลงเรือจักรนารายณ์ใช้จักรขึ้นไปถึงพระราชวังบางปะอิน
เวลาบายโมงหนึ่ง เสด็จเข้าไปพระราชวัง..."¹ (หน้า 17)

¹พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, จดหมายเหตุพระราชาธิราชยวัน,
(พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2512) ดูตัวอย่างในภาคผนวก ๑ [ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หลวงประเสริฐโมตรี (วงศ์
โชติกเสถียร)]

นอกจากนี้ยังปรากฏในหนังสือ พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คัมภีร์เขียนไคแสดงไว้ในภาคผนวก ค. และอาจปรากฏในหนังสืออื่น ๆ อีก แต่เท่าที่ผู้เขียนค้นพบมีเพียง 2 เล่ม ที่กล่าวชื่อมาแล้วเท่านั้น

นอกจาก บายโมงหนึ่ง ซึ่งในภาษาพูดปัจจุบันเราพูดเพียง บายโมง แล้ว ยังมีกลุ่มคำที่บอกเวลา คือ 1 โมงเช้า ซึ่งปัจจุบันใช้ โมงเช้า ซึ่งหมายถึง 07.00 น. นั้น ผู้เขียนพบว่าในหนังสือ ฟื้นความหลัง ของ เสรีบุรโกเศศ ได้อธิบายไว้ดังนี้

"...คราวนี้ถึงเวลาเกิดของข้าพเจ้า ที่จดไว้ว่าโมงเช้า หมายความว่า 1 โมงเช้า ซึ่งเมื่อก่อนพูดกันว่า โมงเช้า คำอื่น ๆ ก็เป็นทำนองเดียวกัน ไม่นิยมบอกจำนวนเลขหนึ่งไว้ข้างหน้า เช่น แมรอยซัง ทองพันซัง นาหมื่น ถ้าจำเป็นจะต้องบอกจำนวนเลขหนึ่งก็เอาหนึ่งไว้ข้างหลัง เช่น โมงหนึ่ง คำหนึ่ง รอยหนึ่ง ถ้ามีหนึ่งต่อท้ายจำนวนสิบ รอย พัน เป็นต้น หนึ่งก็เป็นเอ็ด เช่น สิบเอ็ด รอยเอ็ด พันเอ็ด..."¹

ข. คำจำนวนประเภทที่ 2 เมื่อหน่วยจำนวนที่มีจำนวนเลขตั้งแต่ 2 ขึ้นไป อยู่หลังคำลักษณนามในรูปโครงสร้างลักษณะนี้ เมื่อต้องการรูปโครงสร้างผิวของคำจำนวนนี้ ต้องเปลี่ยนที่คำจำนวนประเภทที่ 2 มาอยู่หน้าคำลักษณนาม ดังกฎปริวรรตนี้

¹ พระยาอนันตราชชน (เสรีบุรโกเศศ), ฟื้นความหลัง เล่ม 1, (พระนคร: คีกริทยาสยาม, 2510), หน้า 3.

กฎปริวรรตที่ ๑๕ (ไม่บังคับ)

นาม + คำลักษณนาม + คำจำนวน \Rightarrow นาม + คำจำนวน + คำลักษณนาม

1 2 3 \Rightarrow 1 3 2

เด็ก คน สอง \Rightarrow เด็ก สอง คน

กฎข้อนี้เป็นกฎไม่บังคับ เพราะคำจำนวนประเภทที่ 2 นั้นมีตำแหน่งอยู่ได้ทั้งหน้าและหลังคำลักษณนาม ถ้าคำจำนวนประเภทที่ 2 อยู่หน้าคำลักษณนาม เราเรียกว่าคำจำนวนนั้น ถ้าคำจำนวนนั้นเป็นคำบอกลำดับที่ เราไม่ย้ายคำจำนวนมาอยู่หน้าคำลักษณนาม คำจำนวนหนึ่งก็เช่นเดียวกัน แต่คำจำนวน หนึ่ง มีความแตกต่างกับคำจำนวนประเภทที่ 2 คือ เมื่อคำจำนวน หนึ่ง เป็นคำจำนวนนั้นก็ยังมีตำแหน่งอยู่หลังคำลักษณนาม แต่มีข้อสังเกตอยู่ว่า คำ หนึ่ง ที่เป็นคำจำนวนนั้นและอยู่หลังคำลักษณนามนั้นจะออกเสียงว่า [หนึ่ง] ดังกฎปริวรรตที่ ๑๐

ค. คำจำนวนประเภทที่ 3 และคำจำนวนประเภทที่ 4 และ 6 เมื่อปรากฏรูปโครงสร้างผิวจะต้องผ่านกฎปริวรรตเช่นเดียวกับคำจำนวนประเภทที่ 1 และคำจำนวนประเภทที่ 2 ดังนี้

กฎปริวรรตที่ 13 (บังคับ)

นาม+ คำลักษณนาม + $\left\{ \begin{array}{l} \text{หลาย} \\ \text{บาง} \\ \text{กั} \\ \text{ก} \end{array} \right\}$ \Rightarrow นาม+ $\left\{ \begin{array}{l} \text{หลาย} \\ \text{บาง} \\ \text{กั} \\ \text{ก} \end{array} \right\}$ + คำลักษณนาม

1 2 3 2

นก คั้ว $\left\{ \begin{array}{l} \text{หลาย} \\ \text{บาง} \\ \text{กั} \\ \text{ก} \end{array} \right\}$ \Rightarrow นก $\left\{ \begin{array}{l} \text{หลาย} \\ \text{บาง} \\ \text{กั} \\ \text{ก} \end{array} \right\}$ คั้ว

กฎปริวรรตข้อนี้เป็นกฎบังคับเพราะเมื่อปรากฏโครงสร้างลึก นาม+คำลักษณนาม+

หรือ 6
 คำจำนวนประเภทที่ 3 หรือ 4 จะตองขยายที่คำจำนวนมาไวข้างหน้าคำลักษณนาม ซึ่ง
 แตกต่างไปจากกฎปริวรรตที่ 1 และ 8 ซึ่งเป็นกฎไม่บังคับ

ง. คำจำนวนประเภทที่ 5 - เคี้ยว

ผู้เขียนถือว่าคำ เคี้ยว เป็นคำจำนวนนับ แม้วจะมีตำแหน่งอยู่ที่เดียวกับคำ
 จำนวนครบก็ตาม คืออยู่หลังคำลักษณนามเสมอ คำ เคี้ยว นี้ถ้าพิจารณาตามความหมาย
 อาจบอกได้ว่า มีความหมายเหมือนกับ หนึ่ง และในภาษาไทยบางถิ่น เช่น ภาษาไทย
 ลุง กนโย และไทยโถง dieo ซึ่งหมายถึงหนึ่ง¹ ซึ่งผู้เขียนเคยคิดว่าอาจตั้งกฎ
 ปริวรรตให้คำ เคี้ยว แทน หนึ่ง แต่ปรากฏว่าภาษากรุงเทพฯ เราใช้คำทั้งสองคำ
 และในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ บางถิ่นก็ใช้คำทั้งสองจึงน่าจะพิจารณาว่า คำทั้งสองนี้
 เหมือนกันหรือไม่เพียงไร ผู้เขียนได้ดูพจนานุกรมภาษาถิ่นต่าง ๆ และพบว่า Diction-
naire Etymologique Francais - Nung - Chinois ของ F.M. Savina
 พูดถึงคำ หนึ่ง และ เคี้ยว ไวแต่เพียง

"un homme = CÂN NU'UG. ; CÂN DEO = un seul homme"²

ซึ่งให้ความหมายว่า เคี้ยว มีความเน่นกว่า หนึ่ง ซึ่งผู้เขียนสังเกตจากคำ
 แปล ซึ่งมีคำ seul ปรากฏอยู่ด้วย

¹Hans Georg Penth "A Letter by William Clifton Dodd"
อักษรศาสตร์ เล่มที่ 4 (3 มกราคม 2510), หน้า 26 และ 37

²F.M. Savina, Dictionnaire Etymologique Francais - Nung
- Chinois, (Hongkong: Imprimerie de la Société des Missions
 Etrangères, 1924) p.448.

คำ หนึ่ง และ เดียว ทั้งที่ปรากฏในภาษาพูดและภาษาเขียน จะเห็นว่าคำทั้งสองไม่สามารถแทนกันได้ทุกกรณี เช่น

เรามีลูกสองคน ลูกคนหนึ่งไปโรงเรียนแล้ว แต่ลูกอีกคนหนึ่งยังอยู่บ้าน

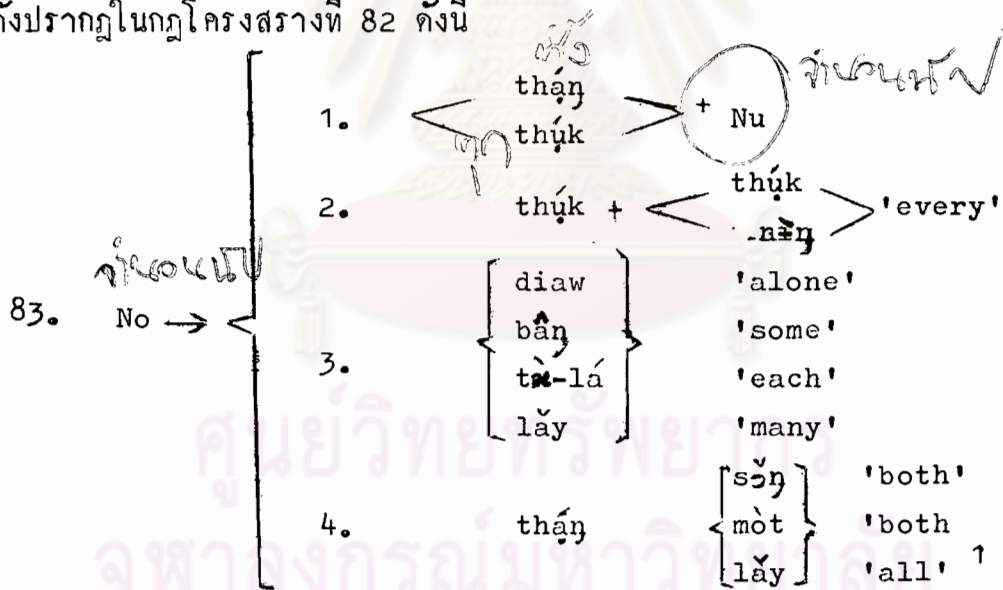
ถ้าเรานำคำ เดียว มาแทน หนึ่ง ในประโยคนี้ เป็น

เรามีลูกสองคน ลูกคนเดียวไปโรงเรียน แต่ลูกอีกคนเดียวอยู่บ้าน

ดังนี้ไม่ได้ และในนัยกลับกัน ถ้าจะนำ หนึ่ง ไปแทน เดียว ในประโยค

เขาอยู่บ้านคนเดียว

เขาอยู่บ้านคนหนึ่ง ประโยคนี้ใช้ไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงน่าจะพิจารณาว่าคำทั้งสองควรเป็นคำคนละคำ คร. เฉลา ไชยรัตน์ ได้จัดให้ เดียว เป็นคำจำนวนนับดังปรากฏในกฎโครงสร้างที่ 82 ดังนี้

¹Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, Bloomington, 1960), p.13 .

และในกฎปริวรรตที่ 85 ท่านได้อธิบายว่า

85. T obl. diaw + 'Cl \Rightarrow Cl + diaw¹

และ ดร.อุคม วโรตมสิขคิตต์ ได้อธิบายเช่นเดียวกับ ดร.เจลา ดังนี้

Numeral

O 1 X + Nu₃ + C + Y \Rightarrow X + C + Nu₃ + Y
 k'aw + mii + ɲan + k'aw + mii + ɲan + r'ion + diaw
 diaw + r'ion *ในโต๊ะ* \Rightarrow
 he have money only he has only a dollar
 some

PS. 37 generates Nu₃ together with other members of Num , but Nu₃ can not precede classifiers as the othe can. Thus Nu₃ has to be shifted after classifiers"²

¹Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, Bloomington, 1960), p.13.

²Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax : An Outline, (Ph. D. Thesis, The University of Texas, Texas, 1963), p. 85

ตามกฎเกณฑ์ที่อาจารย์ทั้งสองท่านตั้งขึ้นพ้องกันว่าคำ เดียว เป็นคำจำนวนนับ และมีตำแหน่งอยู่หน้าคำลักษณนาม ต้องผ่านกฎปริวรรตดังโดยตัวอย่างมาแล้วนั้น สำหรับผู้เขียนไม่ตั้งกฎปริวรรตเนื่องจากผู้เขียนได้ตั้งสมมติฐานว่า คำจำนวนนับทุกคำ มีรูปโครงสร้างลึกลงหลังคำลักษณนาม และคำ เดียว มีตำแหน่งอยู่หลังคำลักษณนามอยู่แล้ว ดังนั้นคำ เดียว เป็นคำจำนวนประเภทเดียวที่ไม่ต้องย้ายที่มาอยู่หน้า คำลักษณนาม

ง. คำจำนวนประเภทที่ 7 คำจำนวนประเภทนี้ คือ คำ เท่าไร ซึ่งเมื่อประกอบคำนามแล้ว จะตัดคำลักษณนามออก ดังตัวอย่างในกฎปริวรรตที่ 14 นี้

✓ กฎปริวรรตที่ 14 (บังคับ)

นาม + คำลักษณนาม + เท่าไร	⇒	นาม + เท่าไร
1 2 3		1 3
สมุด เล่ม เท่าไร	⇒	สมุด เท่าไร

คำจำนวนครบ หรือคำลำดับที่มีตำแหน่งอยู่หลังคำลักษณนาม เช่น หนังสือเล่มสิบ แต่ในบางกรณีมีคำ ที่ อยู่หน้าคำจำนวนด้วย ผู้เขียนจึงตั้งกฎปริวรรตที่ 15 ดังนี้

✓ กฎปริวรรตที่ 15 (ไม่บังคับ)

นาม + คำลักษณนาม + คำจำนวน	⇒	นาม + คำลักษณนาม + ที่ + คำจำนวน
1 2 3		1 2 3
สมุด เล่ม สิบ	⇒	สมุด เล่ม ที่ สิบ

กฎนี้เป็นกฎที่ไม่บังคับเพราะอาจไม่มีคำ ที่ อยู่หน้าคำจำนวนก็ได้ ดังข้อความใน กลอนกลบทศิววิบุลยภักดี ที่ชื่อว่า คณบพที่ว่า

"...จินตมานี่ มีเสร็จสุด สมุดเล่มหนึ่ง ถึง เล่มสอง ทองเล่มสาม ตาม เล่มสี่

มีเล่มหา..."¹

คำ หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า ในที่นี้เป็นคำลำดับที่ทั้งสิ้น
ถ้าจำนวนคือ เทาไร กฎนี้ควรเป็นกฎบังคับ
กำหนดจำนวน

กำหนดจำนวนตามปกติปรากฏกับคำจำนวนและคำลักษณนาม เราอาจตัดคำ
 ลักษณะนามออกได้เมื่อคำลักษณนามนั้นเป็นคำลักษณนามประเภทที่ 1 เมื่อตัดคำลักษ
 นามออกแล้วไม่ทำให้ความเสียไป และผู้ฟังก็ทราบว่ผู้พูดตัดคำลักษณนามคำไหนออกไป

กฎปริวรรตที่ 16 (ไม่บังคับ)

กำหนดจำนวน + คำจำนวนประเภทที่ 2 + คำลักษณนาม \Rightarrow
 $1 \quad 2 \quad 3$
 คำกำหนดจำนวน + คำจำนวนประเภทที่ 2
 $\quad \quad 1 \quad 2$
 โตะ ประมาณ 200 ตัว \Rightarrow โตะ ประมาณ 200

ก. คำ ทุก เมื่อปรากฏกับคำจำนวนประเภทที่ 1 จะต้องตัด หนึ่ง ออก
 ดังกฎปริวรรตต่อไปนี้

กฎปริวรรตที่ 17 (บังคับ)

นาม + ทุก + หนึ่ง + คำลักษณนาม \Rightarrow นาม + ทุก + คำลักษณนาม
 $1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad \quad \quad 1 \quad 2 \quad 4$

¹ คุรุสภา, ชุมนุมตำรากลอน, (พระนคร: คุรุสภา, 2504), หน้า 183.

คน ทุก หนึ่ง คน \Rightarrow คน ทุก คน

Mary R. Haas ได้อธิบายคำว่า ทุก ว่า

"ทุก qM. = every, each

Note - This word may be followed by a numeral plus classifier or simply by a classifier. When no numeral is used, the quantity is understood by one which is usually unexpressed in English also"¹

ทุก เป็นคำหน้าจำนวนไม่ใช่เป็นคำจำนวน ความคิดนี้ไม่ตรงกับพระยา
อภิชาติศิลปสวร ซึ่งจัดให้ ทุก เป็นคำจำนวนจำกัด และต่างจาก ดร.วิจิตรน ภาณุพงศ์
ที่จัดให้ ทุก เป็นคำจำนวนนับ

ข. คำ ทั้ง เช่นเดียวกับ ทุก คือเป็นคำหน้าจำนวนซึ่งเมื่อปรากฏกับ หนึ่ง
แล้วจะต้องตัด หนึ่ง ออก

กฎปริวรรตที่ 18 (บังคับ)

นาม + ทั้ง + หนึ่ง + คำลักษณนาม \Rightarrow นาม + ทั้ง + คำลักษณนาม
1 2 3 4 1 2 4

คน ทั้ง หนึ่ง คน \Rightarrow คน ทั้ง คน

¹

Mary R. Haas, Thai-English Student's Dictionary, (U.S.A.:
Oxford University Press, 1966), p.244.

คำ ทั้ง เมื่อปรากฏกับคำจำนวนและคำลักษณนามประเภทที่ 1 แล้ว ตัดคำลักษณนามออกก็ได้ ดังนี้

✓ กฎปริวรรตที่ 19 (ไม่บังคับ)

นาม + ทั้ง + คำจำนวนประเภทที่ ๒ + คำลักษณนาม

1 2 3 4

นาม + ทั้ง + คำจำนวนประเภทที่ ๓

1 2 3

แจกัน ทั้ง ลิ้ม ใบ

แจกัน ทั้ง ลิ้ม

คำ ทั้ง มีคุณสมบัติแตกต่างกับคำหน้าจำนวนอื่น ๆ คือ เมื่อปรากฏกับคำจำนวนแล้ว เราตัดคำลักษณนามออกได้ แต่สังเกตว่า เราตัดคำลักษณนามออกได้ในกรณีที่

ก) ปรากฏกับสิ่งที่ป็นสภาพปกติ เช่น
เขาเลี้ยงลูกของเขาควยดำแข่งทั้งสอง (ข้าง)

ข) ปรากฏเฉพาะรายชื่อของที่จัดไว้เป็นชุดและรู้จักกันดีแล้วในระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น

๑. ชื่อ โกรฐ

ก) โกรฐทั้ง 5 ซึ่งกำหนดว่า ได้แก่ โกรฐหัวบัว โกรฐสอ โกรฐเขมา โกรฐเชียง จุฬาลำพา

ข) โกรฐทั้ง 7 เต็ม โกรฐกระดูก โกรฐกานพรรพ

ค) โกรฐทั้ง 9 เต็ม โกรฐพุงปลา โกรฐฆราวาส^๑

^๑ คณะกรรมการชำระพทานุกรม, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, (พระนคร: กรมกรไทย, 2493), หน้า 171.

2. ชั้นที่ห้า ซึ่งได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ¹

ในกรณีที่ ทั้ง ปรากฏร่วมกับคำ หลาย และคำลักษณนามประเภทที่ 1 จะต้องตัดคำลักษณนามออก เช่น

✓ กฎปริวรรตที่ 20 (บังคับ)

นาม + ทั้ง + หลาย + คำลักษณนาม \Rightarrow นาม + ทั้ง + หลาย
 1 2 3 4 1 2 3

สัตว์ ทั้ง หลาย ตัว \Rightarrow สัตว์ ทั้ง หลาย

กฎปริวรรตที่ 12 นี้เหมือนกับกฎปริวรรตที่ 83 ของ ดร.เฉลา ไชยรัตนะ
 ดังนี้

83, T obl thaj + $\left\{ \begin{array}{l} m\ddot{o}t \\ l\ddot{a}y \end{array} \right\} + Cl \Rightarrow thaj + \left\{ \begin{array}{l} m\ddot{o}t \\ l\ddot{a}y \end{array} \right\}^2$

¹คณะกรรมการชำระปทานุกรม, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 พ.ศ. 2493, (พระนคร: กรมกรไทย, 2493), หน้า 193.

²Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph. D. Thesis, Indiana University, Bloomington, 1960), p.13.

การใช้คำ ทั้ง ในหนังสือเก่า ๆ มีปรากฏดังนี้

1. ศิลาจารึกวัดศรีชุม ว่าดังนี้

"...จึงขนิมิด่างเครื่องอาวุธทั้งหลายอัน..."¹

2. มหาชาติคำหลวง มีดังนี้

"...อันว่าคนผู้เฝ้าโคตรอื่นไปโดยบังควร ทาโล อนนเป็นค้ำบนทวนไปพายน่า
ทาสสุสาปี ทาลียา แห่งหญิงค้ายครอกทั้งหลายฝูงนั้น..."²

จากข้อความที่กล่าวถึงข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า สมัยโบราณใช้โครงสร้างเต็ม
คือ คำหน้าจำนวน (ทั้ง) + คำจำนวน + คำลักษณนาม
แต่ในปัจจุบันใช้รูปที่ตัดคำลักษณนามออก ดังนั้นกฎข้อนี้จึงเป็นกฎบังคับ

คำหลังจำนวน

ก) คำ แรก

ดร.อุคม วโรตม์ลึกขจิตต์ อธิบายว่า แรก นั้นเปลี่ยนแปลงมาจากที่ 1 ดังนี้

¹ กรมศิลปากร, "คำอ่านศิลาจารึก ภาคที่ จารึกสุโขทัย " เรื่องเมือง
พระร่วง, (พระนคร: กรมศิลปากร, 2504) , หน้า 350 .

² มหาชาติคำหลวง, (พระนคร: กรมศิลปากร, 2511), [พิมพ์เป็นอนุสรณ์
เนื่องในงานสถาปนากิจศพ นางสำราญ วัฒนสุวกุล] . หน้า 203.

Ordinal Number

T 27 (opt.) $X + T\acute{i}i + n\grave{a}n + Y \Rightarrow X + r\acute{a}k + y$

$tak\grave{a}n + du\grave{a}n + T\acute{i}i + n\grave{a}n + d\grave{a}p \Rightarrow tak\grave{a}n + du\grave{a}n + r\acute{a}k + d\grave{a}p$

lamp classifier one be extinguished the first lamp is distinguished

T 2 generates the input string for T 27. $r\acute{a}k$ 'first' is permitted to substitute for $T\acute{i}i + n\grave{a}n$ in the input string¹

ที่ 90 คร.เฉลา ไชยรัตน์ มีความเห็นตรงกับ คร.อุดม ดังที่ได้แสดงไว้ในกรปวีรรัตน

90 (Obl.) $N^n + Cl^n \left. \vphantom{N^n + Cl^n} \right\} thi + n\grave{a}n \Rightarrow N^n + Cl^n \left. \vphantom{N^n + Cl^n} \right\} r\acute{a}k$ ²

และ คร.วิจิตร ภาณุพงศ์ จักให้ แรก เป็นคำบอกลำดับที่ นอกจากคำ แรก ยังมีคำอื่น ๆ คือ "... ที่สอง ที่สาม หนึ่ง เดียว สุดท้าย

¹Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax: An Outline, (Ph.D. Thesis, University of Texas, Texas, 1963). p.83.

²Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, Bloomington, 1960), p.14.

หน้า หลัง..."¹

การจัดประเภทคำในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้แตกต่างไปจากที่กล่าวข้างต้น คือ คำ หนึ่ง และ เดียว นั้น ผู้เขียนจัดให้เป็นคำจำนวน ดังปรากฏในกฎโครงสร้าง หน้า 41 ส่วน แรก สุกท้าย หน้า หลัง นั้น ผู้เขียนจัดให้เป็นคำหลังจำนวน ดังปรากฏในกฎโครงสร้างหน้า 46

ในโครงสร้างผิว คำว่า แรก แทนที่หนึ่ง ได้เพราะอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน และมีความหมายคล้ายกันมาก เช่น

ก. น้ำมันกระป๋อง / ที่ 1 / ไม่ใคร่ดี

ข. น้ำมันกระป๋อง / แรก / ไม่ใคร่ดี

แต่ถ้าพิจารณาโครงสร้างลึกแล้วจะเห็นว่า ก. และ ข. มีโครงสร้างต่างกัน คือ เราพูดว่า

ก. น้ำมันกระป๋อง / แรก / ไม่ใคร่ดี

และพูดได้ว่า ข. น้ำมัน 2 กระป๋อง / แรก / ไม่ใคร่ดี

แต่จะไม่พูดว่า ค. น้ำมัน 2 กระป๋อง / ที่ 1 / ไม่ใคร่ดี

ประโยค ข. และประโยค ค. นั้น คำ แรก และคำ ที่ 1 แทนกันไม่ได้ ผู้เขียนจึงค้านว่า แรก และ ที่ 1 เป็นคำคนละประเภทกัน

ส่วนประโยค ก. และ ข. ถึงแม้ว่าจะมีรูปโครงสร้างผิวเหมือนกัน แต่ถ้าพิจารณาว่าประโยคทั้งสองมีรูปโครงสร้างลึกเหมือนกัน เนื่องจากประโยค ข. มี 2 เพิ่มขึ้นมา

¹Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970), pp.145-146.

จึงน่าจะพิจารณาว่า ในประโยค ก. น่าจะมีคำที่จะเติมในตำแหน่งเดียวกับ ๒ ในประโยค ข. คือระหว่างคำ น้ำมัน และ ครอบงำ ได้ เนื่องจากคำ หนึ่ง นั้น เป็นคำจำนวนคำเดียวที่ย้ายที่ หรือตัดทอนออกได้ ดังปรากฏในกฎปริวรรตที่ ๘ และเพราะเราสามารถบอกได้ว่า น้ำมัน ๑ ครอบงำแรก และ น้ำมันครอบงำแรก หมายความว่าอย่างเดียวกัน ผู้เขียนจึงตั้งกฎปริวรรตอีกข้อหนึ่ง ดังนี้

✓ กฎปริวรรตที่ ๒๕ (บังคับ)

นาม หนึ่ง + คำลักษณนาม + แรก นาม + คำลักษณนาม + แรก
 1 2 3 4 1 3 4

หนังสือ 1 เล่ม แรก ⇒ หนังสือ เล่ม แรก

ข) มีคำอีกคำหนึ่งคือ กว่า ซึ่งผู้เขียนคิดว่าควรอยู่ในหมวดคำหลังจำนวน คำ กว่า นี้ มีลักษณะพิเศษกว่าคำหลังจำนวนคำอื่น ๆ คือนอกจากจะปรากฏหลังคำลักษณนามแล้ว ยังปรากฏระหว่างคำจำนวนและคำลักษณนามได้

ฉันทาย / หนังสือ 20 กว่า เล่ม /

หนังสือ 20 กว่าเล่ม เป็นนามวลี มี หนังสือ เป็นหน่วยหลัก 20 เล่ม เป็นหน่วยจำนวน กว่า เป็นคำหลังจำนวน

ฉันทาย / หนังสือ 20 เล่ม กว่า /

หนังสือ 20 เล่มกว่า เป็นนามวลี มี หนังสือ เป็นหน่วยหลัก 20 เล่ม เป็นหน่วยจำนวน กว่า เป็นคำหลังจำนวน

จากตัวอย่างข้างบนนี้ คำหลังจำนวน กว่า ปรากฏได้ 2 แห่งในนามวลี ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นภาษาที่คนไทยปัจจุบันพูด และส่วนมากนิยมให้ กว่า อยู่ระหว่างคำจำนวนและคำลักษณนาม แต่เมื่อใดอ่านพบข้อความเรื่อง "การแปลภาษาต่างประเทศ"

ในหนังสือ หลักภาษาไทย ของ พระยาอุปถัมภ์คสิปสาร ท่านอธิบายคำ กว่า ว่าดังนี้

"...อนึ่งบางสำนวนไม่ลงรอยกัน เช่น ภาษาจีนกล่าวว่า สิบกว่าคน... ฯลฯ
ดังนี้เราควรใช้สำนวนไทยว่า สิบคนกว่า ฯลฯ ดังนี้เป็นต้น..."¹

ผู้เขียนเข้าใจว่าคำ กว่า ใน "สิบกว่าคน" และ "สิบคนกว่า" เป็นคำ
ประเภทเดียวกัน และการที่ผู้เขียนนำคำอธิบายของพระยาอุปถัมภ์คสิปสารมาอ้างเช่นนี้
ไม่ใช่ต้องการจะอธิบายว่าในภาษาไทยปัจจุบันนี้เราใช้กว่าที่เป็นสำนวนไทยบ้าง จีน
บ้าง แต่ต้องการที่จะใช้คำอธิบายของพระยาอุปถัมภ์คสิปสารมาประกอบการวินิจฉัย
โครงสร้างลึกของคำ กว่า ว่าควรมีตำแหน่งอยู่ที่ใด

คำ กว่า น่าจะมีโครงสร้างลึกอยู่หลังคำลักษณนาม เพราะ

1) คำหลังจำนวนทุก ๆ คำปรากฏหลังคำลักษณนาม

2) ถึงแม้ว่าภาษาพูดในปัจจุบันนี้เรานิยมให้ กว่า อยู่ระหว่างคำจำนวนและ
คำลักษณนามก็ตาม แต่ก็มีบางสำนวนที่คำ กว่า ปรากฏระหว่างคำจำนวนและคำลักษณ
นามไม่ได้ แต่สำนวนทุกสำนวนมีคำ กว่า ปรากฏหลังคำลักษณนามได้ ผู้เขียนได้สังเกต
ว่า กว่า ปรากฏหลังคำลักษณนามที่เกี่ยวเมื่อ

ก) กว่า ตามหลังคำลักษณนามที่แสดงเวลา เช่น ยาม โมง ฯลฯ เช่น

พรุ่งนี้ราว 3 โมงกว่าฉันจะสอนเธอ

แต่เราจะไม่พูดว่า พรุ่งนี้ราว 3 กว่าโมงฉันจะสอนเธอ

ข) ถ้าคำจำนวนเป็นหลักหน่วย (คือเลข 1-9) หรือคำจำนวนที่ลงท้าย
ด้วยหลักหน่วย (เช่น 21, 54 เป็นต้น) เอาคำ กว่า ไขว้หลังคำลักษณนามได้แห่ง
เดียว เช่น ฉันใส่ / น้ำปลา 2 ชอนกว่าเท่านั้น /
แต่เราไม่พูดว่า ฉันใส่ / น้ำปลา 2 กว่าชอนเท่านั้น /

¹ พระยาอุปถัมภ์คสิปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวากยสัมพันธ์), (พระนคร: ไทย-
วัฒนาพานิช, 2499), หน้า 181 .

หมายเหตุ เท่าที่ผู้เขียนสังเกต เห็นว่าถ้าจำนวนเป็นเลขจำนวนเต็ม คือลงท้ายด้วยเลขศูนย์ คำ กวา ปรากฏได้ทั้งหน้าและหลังคำลักษณนาม

เมื่อ กวา ปรากฏได้ 2 แห่งตั้งใดกล่าวมาแล้ว ผู้เขียนจึงตัดสินใจให้โครงสร้างหลักของคำ กวา อยู่หลังคำลักษณนาม เช่นเดียวกับคำหลังจำนวนคำอื่น ๆ และที่ กวา มีลักษณะติดกับคำหลังจำนวนอื่น ๆ คือ สามารถปรากฏหน้าคำลักษณนามได้ เพราะยานปริวรรตน์ ดังนี้

✓ กฎปริวรรตน์ที่ 22 (ไม่บังคับ)

นาม	+	คำจำนวน	+	คำลักษณนาม	+	กวา	
1		2		3		4	⇒
						นาม	+
						1	+
						2	+
						4	+
						3	

เด็ก	สิบ	คน	กวา	⇒	เด็ก	สิบ	กวา	คน
------	-----	----	-----	---	------	-----	-----	----

2.2.2 หน่วยกำหนด (The determinative)

นิยามของหน่วยกำหนด

หน่วยกำหนด หมายถึง คำกำหนด ซึ่งทำหน้าที่ขยายหน่วยหลักในนามวลี เช่น

/ ขวดน้ำ นั้น / สวยมากนะ

นามวลี ขวดน้ำนั้น ประกอบด้วย ขวดน้ำ เป็นหน่วยหลัก และ นั้น เป็นคำกำหนด

2.2.2.1 ประเภทของหน่วยกำหนดตามทัศนะของนักภาษาศาสตร์

คำกำหนดที่กล่าวถึงในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นคำประเภทที่

1. พระยาอุปถิตศิลปสาร เรียกว่า นิยมวิเศษณ์ ซึ่งหมายถึงคำ นี้ นั่น โน้น อย่างหนึ่ง และ นิยมสรพนาม ซึ่งหมายถึงคำ นี้ นั่น โน้น อีกอย่างหนึ่ง ผู้เขียนจะได้คัดลอกคำอธิบายของท่านมาแสดงให้ดูพอเป็นสังเขป ดังนี้

"...นิยมวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ที่บอกกำหนดขอบเขตความหมายชัดเจนว่าเป็นสิ่งนั้นอย่างเดียว ไม่แปรปรวนเป็นอย่างอื่น เช่น คำ นี้ นั่น โน้น..."¹

นอกจากนี้ท่านได้อธิบายความหมายของคำ นิยมวิเศษณ์ ชนิดนี้ว่า

"...บอกกำหนดเกี่ยวกับสถานที่ เช่น นี้ นั่น โน้น คือคำ นี้ หมายถึง สิ่งหรือกิจการที่อยู่ไกล เช่น คนนี้ ที่นี้ และคำ นั่น หมายถึง ห่างจากคำ นี้ ออกไป เช่น คนนั้น ที่นั้น และคำ โน้น หมายถึง ไกลออกจากรั้วออกไปอีก เช่น คนโน้น ที่โน้น..."²

"...นิยมสรพนาม คือ สรพนามที่ไ้แทนนาม เพื่อให้รู้กำหนดแน่นอน คำ นิยม แปลว่า กำหนด สรพนามพวกนี้ไ้แก่คำว่า นี้ นั่น โน้น มีที่ไ้ต่างกันดังนี้
คำ นี้ ไ้แทนนามที่ไกลที่สุด เช่นตัวอย่าง นี้ของใคร...เป็นต้น
คำ นั่น ไ้แทนนามที่ห่างออกไปจาก นี้ เช่นตัวอย่าง นั่นของใคร...เป็นต้น
คำ โน้น ไ้แทนนามที่อยู่ห่างที่สุด เช่นตัวอย่าง โน้นคือใคร...เป็นต้น..."³

¹พระยาอุปถิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 34.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 24.

พระยาอุปกิตศิลปสารได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำนิยมพิเศษ และนิยมสรรพนามว่า เป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน และอาจใช้ปนกันได้ กล่าวคือ ถ้านำคำนิยมพิเศษมาใช้ในที่สรรพนามก็นับว่าเป็นคำสรรพนาม และถ้านำคำนิยมสรรพนามมาใช้ในที่วิเศษณ์ก็นับว่าเป็นคำวิเศษณ์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แม่พระยาอุปกิตศิลปสาร จะได้แบ่งประเภทของคำทั้งสองออกจากกันเป็นคนละหมวดคำก็ตาม แต่ท่านก็ไม่ได้แบ่งโดยเด็ดขาด ท่านได้คำนึงถึงตำแหน่งของคำเหมือนกับการวิเคราะห์ภาษาของนักภาษาศาสตร์ในสมัยปัจจุบัน

2. ดร.วิจินตน์ ภาณุพงศ์ ได้กำหนดคำกำหนดโดยใช้กรอบประโยคทดสอบ ดังนี้

นาม คำบอกจำนวน คำลักษณนาม _____ คำกริยาอาการย่อย คำช่วยหลังกริยา

คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำกริยาอาการย่อย ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏในช่องว่างนี้ ได้เรียกว่า คำบอกกำหนด (The Determinative) เช่น

นี่

สอง ตัว นี่ ชัก แล้ว "1

นี่

"...คำกำหนดแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) คำบอกกำหนดเสียงตรี (High-tone determinative) มี 4 คำ คือ นี้ นั่น โนน ไทน

¹Vichin Panupong (née Chantavibulya), Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970), p.148.

2) คำบอกกำหนดเสียงโท (Falling-tone determinatives)

คือ นี๋ นั๋น โนน..."¹

3. คร.เจลา ไชยรัตน์ ได้ให้รายการคำของคำกำหนดไว้ใน
วิทยานิพนธ์เรื่อง A Comparative Study of English and Thai Syntax
ดังนี้

" 61 Ts + f → năn, nôn, nî ^{นี่}
Ts → năn, nôn, nî " ^{นั๋น}²

นอกจากนี้ คร.เจลา ไชยรัตน์ ได้อธิบายชุดคำ Ts เพิ่มเติมว่า

" Stylistically, the morphemes listed under Ts almost
always co-occur with a classifier of the modified noun
in má tua ní,
 horse Cl this
 'this horse' ³

¹Vichin Panupong (née Chantavibulya), Inter-Sentence Relations
in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society,
1970), p.149.

²Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English
and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, Bloomington,
1961), p.10.

³Ibid., p.141.

Ts+f ในวิทยานิพนธ์ของ ดร.เจลา เป็นคำชุดเดียวกับ นิยมสรรพนาม ของพระยาอุปกิตศิลปสาร และคำบอกกำหนดเสียงโทของ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์ ส่วน Ts เป็นคำชุดเดียวกับที่พระยาอุปกิตศิลปสารเรียกว่า นิยมวิเศษณ์และตรงกับคำบอก กำหนดเสียงตรีของ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์

4. ดร.อุคม วโรตมสิขคิตต์ ได้ตั้งกฎโครงสร้างของหน่วย กำหนดไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง Thai Syntax: An Outline ดังนี้

" PS.27 Det → (C1) D " ¹

คำกำหนดในวิทยานิพนธ์ของ ดร.อุคม มี 3 คำ คือ นี้, นั้น, โนน ดังปรากฏ ในพจนานุกรมคำดังนี้

" D → níi 'this', 'these', nán 'that, those', nón 'that yonder'" ²

นอกจากนี้ ดร.อุคม ได้แสดงความคิดเกี่ยวกับคำกำหนดไว้ในหนังสือ ภาษา ศาสตร์เบื้องต้น ในภาคที่กล่าวถึงนามวลีดังนี้

"...ลักษณะนามมักจะตามหลังจำนวน หรือนำหน้านิยมลักษณะ (determiner)" ³

¹Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax: An Outline, (Ph.D. Thesis, The University of Texas, Texas, 1963), p.21.

²Ibid., p.31.

³ดร.อุคม วโรตมสิขคิตต์, ภาษาศาสตร์เบื้องต้น, (พระนคร: กรมการ ฝึกหัดครู, 2513), หน้า 170.

2.2.2.2 ประเภทของคำกำหนดในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

จากข้อความที่ผู้เขียนได้คัดมาจากหนังสือต่าง ๆ ของนักภาษาศาสตร์หลายคนปรากฏว่า นักภาษาศาสตร์ทุกท่านมีความเห็นพ้องตรงกันว่าคำกำหนดมี 2 ประเภท โดยแบ่งตามที่ปรากฏเป็นรูปโครงสร้างผิว ผู้เขียนเองก็มีความเห็นพ้องกับนักภาษาศาสตร์ ที่โกลกลาวนามมาแล้วข้างตน จึงแบ่งคำกำหนดเป็น 2 ประเภทเช่นเดียวกันดังนี้

- 1) คำกำหนดประเภทที่ 1 → นี้, นั่น, โน้น
- 2) คำกำหนดประเภทที่ 2 → นี้, นั่น, โน้น

1) คำกำหนดประเภทที่ 1 คือคำกำหนดที่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้ในรูปโครงสร้างผิว

2) คำกำหนดประเภทที่ 2 คือคำกำหนดที่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนามในรูปโครงสร้างผิวไม่ได้

ถ้าพิจารณารูปโครงสร้างผิวของนามวลีที่มีหน่วยกำหนดเป็นหน่วยขยายปรากฏรูปโครงสร้างผิวดังนี้

ก	ข
1. โตะ / <u>นี้</u>	1. โตะ / <u>นี้</u>
2. โตะ / 2 <u>ตัว</u> / <u>นี้</u>	2. โตะ / 2 <u>ตัว</u> / <u>นี้</u>
3. โตะ / <u>ตัว</u> <u>ใหญ่</u> / <u>นี้</u>	3. โตะ / <u>ตัว</u> <u>ใหญ่</u> / <u>นี้</u>
4. โตะ / 2 <u>ตัว</u> / <u>ใหญ่</u> / <u>นี้</u>	4. โตะ / 2 <u>ตัว</u> / <u>ใหญ่</u> / <u>นี้</u>
5. โตะ / <u>ใหญ่</u> / <u>นี้</u>	5. โตะ / <u>ใหญ่</u> / <u>นี้</u>
6. โตะ / <u>ตัว</u> / <u>นี้</u>	
7. โตะ / <u>ใหญ่</u> / <u>ตัว</u> / <u>นี้</u>	
8. โตะ / <u>ตัว</u> <u>ใหญ่</u> / <u>ตัว</u> / <u>นี้</u>	

หมายเหตุ ผู้เขียนแสดงคำกำหนดประเภทที่ 1 ในสคมภ์ ก. และ
คำกำหนดประเภทที่ 2 ในสคมภ์ ข.

นามวลีในสคมภ์ ก. มี 8 โครงสร้าง ส่วนในสคมภ์ ข. มีเพียง 5 โครงสร้าง ผู้เขียนมีความเห็นว่า ความแตกต่างระหว่างคำกำหนดทั้งสองประเภทนี้อาจจะเป็นเพราะนามวลี โตะ ตัว นี้, โตะ ใหญ่ ตัว นี้ และ โตะ ตัว ใหญ่ ตัวนี้ เป็นนามวลีที่ไวยากรณ์มาแล้ว ส่วนนามวลี โตะ ตัว นี้, โตะ ใหญ่ ตัว นี้ และ โตะ ตัวใหญ่ ตัวนี้ ไม่มีในภาษาไทย เพราะไวยากรณ์การปริวรรตที่ต่างกัน ซึ่งผู้เขียนจะได้อธิบายความคิดเห็นของผู้เขียนดังนี้

รูปโครงสร้างที่ 1-5 เป็นโครงสร้างที่เป็นรูปโครงสร้างลึกลักษณะที่เหมือนกันหรือตรงกันกับรูปโครงสร้างผิว ดังนี้

1. คำนาม + คำกำหนด
2. คำนาม + หน่วยจำนวน + คำกำหนด
3. คำนาม + คำลักษณนาม + คำกริยาอาการย่อย¹ + คำกำหนด
4. คำนาม + หน่วยจำนวน + คำกริยาอาการย่อย + คำกำหนด
5. คำนาม + คำกริยาอาการย่อย + คำกำหนด

ส่วนวลี 6-8 มีรูปโครงสร้างลึกลักษณะดังนี้

6. คำนาม + หน่วยจำนวน + คำกำหนด
7. คำนาม + คำกริยาอาการย่อย + หน่วยจำนวน + คำกำหนด
8. คำนาม + คำลักษณนาม + คำกริยาอาการย่อย + หน่วยจำนวน + คำกำหนด

ดังนั้นรูปโครงสร้างผิวเหล่านี้จึงไวยากรณ์มาแล้ว ดังนี้

¹ ดูเรื่องหน่วยวลีกรรม หน้า 99-111.

✓ กฎปริวรรตที่ 23 (บังคับ)

$\text{คำ}_1\text{นาม} + \text{คำ}_2\text{จำนวนประเภทที่ 1} + \text{คำ}_3\text{ลักษณนาม} + \text{คำ}_4\text{กำหนดประเภทที่ 1} \Rightarrow$
 $\text{คำ}_1\text{นาม} + \text{คำ}_3\text{ลักษณนาม} + \text{คำ}_4\text{กำหนดประเภทที่ 1}$
 เช่น โตะ 1 ตัว นี้ \Rightarrow โตะ ตัว นี้

✓ กฎปริวรรตที่ 24 (บังคับ)

$\text{คำ}_1\text{นาม} + \text{คำ}_2\text{กริยาอาการยอย} + \text{คำ}_3\text{จำนวนประเภทที่ 1} + \text{คำ}_4\text{ลักษณนาม}$
 $+ \text{คำ}_5\text{กำหนดประเภทที่ 1} \Rightarrow \text{คำ}_1\text{นาม} + \text{คำ}_2\text{กริยาอาการยอย} + \text{คำ}_4\text{ลักษณนาม}$
 $+ \text{คำ}_5\text{กำหนด}$
 เช่น โตะ ใหญ่ 1 ตัว นี้ \Rightarrow โตะ ใหญ่ ตัว นี้

✓ กฎปริวรรตที่ 25 (บังคับ)

$\text{คำ}_1\text{นาม} + \text{คำ}_2\text{ลักษณนาม} + \text{คำ}_3\text{กริยาอาการยอย} + \text{คำ}_4\text{จำนวนประเภทที่ 1} + \text{คำ}_5\text{ลักษณนาม}$
 $+ \text{คำ}_6\text{กำหนด} \Rightarrow \text{คำ}_1\text{นาม} + \text{คำ}_2\text{ลักษณนาม} + \text{คำ}_3\text{กริยาอาการยอย} + \text{คำ}_5\text{ลักษณนาม} + \text{คำ}_6\text{กำหนด}$
 เช่น โตะ ตัวใหญ่ 1 ตัว นี้ \Rightarrow โตะ ตัวใหญ่ ตัว นี้

จะเห็นได้ว่ากฎปริวรรตทั้งสามข้อเป็นกฎบังคับ หมายความว่าเมื่อปรากฏรูป
 โครงสร้างผิวตั้งกฎข้อ 23-25 นี้จะต้องเปลี่ยนแปลงโดยการลดคำจำนวนประเภทที่ 1
 ออกเสีย

การที่ผู้เขียนตั้งสมมุติฐานเช่นนี้เป็นเพราะ

1. ไม่ปรากฏว่ามีรูปโครงสร้างผิวตั้งนี้

ก) นาม + คำจำนวนประเภทที่ 1 + คำลักษณนาม + คำกำหนด

เช่น โตะ 1 ตัว นี้

ข) นาม + คำกริยากรรม + คำจำนวนประเภทที่ 1 + คำลักษณนาม + คำกำหนด เช่น โตะ ใหญ่ 1 ตัว นี้

ค) นาม + คำลักษณนาม + คำกริยากรรมย่อย + คำจำนวนประเภทที่ 1 + คำลักษณนาม + คำกำหนดประเภทที่ 1 เช่น โตะ ตัวใหญ่ 1 ตัว นี้

แต่มีโครงสร้างฉิวดังนี้

ก) นาม + คำจำนวนประเภทที่ 2 + คำลักษณนาม + คำกำหนดประเภทที่ 1 เช่น โตะ 3 ตัว นี้

ข) นาม + คำกริยากรรมย่อย + คำจำนวนประเภทที่ 2 + คำลักษณนาม + คำกำหนดประเภทที่ 1 เช่น โตะ ใหญ่ 5 ตัว นี้

ค) นาม + คำลักษณนาม + คำกริยากรรมย่อย + คำจำนวนประเภทที่ 2 + คำลักษณนาม + คำกำหนดประเภทที่ 1 เช่น โตะ ตัวใหญ่ 2 ตัว นี้

ตามที่ผู้เขียนได้อธิบายบทบาทของคำจำนวนประเภทที่ 1 และคำจำนวนประเภทที่ 2 มาแล้ว ในบทที่ว่าควยเรื่องหน่วยจำนวนปรากฏว่า ^①เมื่อโครงสร้างไตของนามวลี มีคำจำนวนประเภทที่ 2 ปรากฏอยู่ได้ คำจำนวนประเภทที่ 1 ก็ควรจะปรากฏในตำแหน่งนั้นได้เช่นกัน แต่ในรูปโครงสร้างที่ผู้เขียนยกมาเปรียบเทียบกันนี้ ปรากฏว่าในตำแหน่งที่คำจำนวนประเภทที่ 2 ปรากฏอยู่ เราไม่สามารถนำคำจำนวนประเภทที่ 1 ไปแทนคำจำนวนประเภทที่ 2 นั้นได้ ผู้เขียนจึงตั้งสมมุติฐานว่าส่วนที่ขาดหายไปในโครงสร้างฉิวควรจะเป็นคำจำนวนประเภทที่ 1

② อีกประการหนึ่ง คำจำนวนประเภทที่ 1 อาจตัดทอนออกได้ดังปรากฏในกฎปริวรรตที่ 11 บทที่ว่าควยหน่วยจำนวน ซึ่งผู้เขียนสันนิษฐานว่าในรูปโครงสร้างฉิวทั้ง 3 โครงสร้างนี้ น่าจะตัดคำจำนวนประเภทที่ 1 ออก

ผู้เขียนจะตั้งสมมุติฐานต่อไปว่า การที่คำกำหนดประเภทที่ 2 ไม่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนาม เพราะดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าเราได้อัดคำจำนวนประเภท

ที่ 1 ออกจากโครงสร้างเล็กเมื่อจะปรากฏเป็นรูปโครงสร้างผิว ผู้เขียนจะตั้งสมมุติฐานต่อไปว่า รูปโครงสร้างเล็กจะมีดังนี้

1. คำนาม¹ + คำจำนวนประเภทที่ 1 + คำลักษณนาม² + คำกำหนดประเภท³
ที่ 2

2. คำนาม¹ + คำลักษณนาม² + คำกริยาอาการย่อย³ + คำจำนวนประเภท⁴
ที่ 1 + คำลักษณนาม⁵ + คำกำหนดประเภทที่ 2

3. คำนาม¹ + คำกริยาอาการย่อย² + คำจำนวนประเภทที่ 1 + คำลักษณนาม³
+ คำกำหนดประเภทที่ 2

แต่เนื่องจากการปรากฏรูปโครงสร้างผิวของนามวลีชนิดนี้มีลักษณะติดกับนามวลีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงต้องตั้งกฎปริวรรตน์ ดังนี้

กฎปริวรรตน์ที่ 26 (บังคับ)

คำนาม¹ + คำจำนวนประเภทที่ 1² + คำลักษณนาม³ + คำกำหนดประเภทที่ 2⁴ \Rightarrow
 คำนาม¹ คำกำหนดประเภทที่ 2⁴
 เช่น โตะ 1 ตัว นี้ \Rightarrow โตะ นี้

กฎปริวรรตน์ที่ 27 (บังคับ)

คำนาม¹ + คำกริยาอาการย่อย² + คำจำนวนประเภทที่ 1 + คำลักษณนาม³ + คำกำหนดประเภทที่ 2⁴ \Rightarrow คำนาม¹ + คำกริยาอาการย่อย² + คำกำหนดประเภทที่ 2⁴
 เช่น โตะ ใหญ่ 1 ตัว นี้ \Rightarrow โตะ ใหญ่ นี้

กฎปริวรรตน์ที่ 28 (บังคับ)

คำนาม¹ + คำลักษณนาม² + คำกริยาอาการย่อย³ + คำจำนวนประเภทที่ 1 + คำลักษณนาม⁴
 คำกำหนดประเภทที่ 2⁵ \Rightarrow คำนาม¹ + คำลักษณนาม² + คำกริยาอาการย่อย³ + คำกำหนดประเภทที่ 2⁶

เช่น โตะ . ทั่วไป . 1 ตัว . นี้ \Rightarrow โตะ - ทั่วไป นี้

กฎปริวรรตที่ 26-28 เป็นกฎบังคับ คือจะต้องตัดหน่วยจำนวนออกเมื่อคำจำนวนประเภทที่ 1 ปรากฏร่วมกับคำกำหนดประเภทที่ 2 ซึ่งทำให้รูปโครงสร้างผิวที่ปรากฏขึ้นนั้นมีรูปโครงสร้างซ้ำกับรูปโครงสร้างลึกที่ 1, 3 และ 5 ในสภมภ์ ข. ขางตน

ถ้ามีคำลักษณะนามปรากฏร่วมกับคำกำหนด โดยไม่มีคำจำนวนอยู่ควยให้เข้าใจว่าคำลักษณะนามคำนั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำจำนวน ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของหน่วยกำหนด

2.2.3 ประโยคลดฐานะ (Downgraded Sentences)

2.2.3.1 นิยามของประโยคลดฐานะ

ประโยคลดฐานะ คือ ประโยคซึ่งลดฐานะลงมาเป็นส่วนหนึ่งของนามวลี คร. วิจิตร ภาณุพงศ์ เป็นผู้ริเริ่มใช้คำ ๆ นี้ และได้อธิบายคำว่า ลดฐานะ (downgrading) ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai ซึ่งอยู่ในหัวข้อเรื่องว่า A Complex Sentence ดังนี้

"...The use of the term "downgrading" in this thesis is borrowed from A.A. Hill, whose definition is as follow :

"Downgrading consists in a reduction of status, for instance, from that of independent sentence of that of a sentence element within a larger sentence. Thus the following subject-predicator-complement sentence is complete and independent:

The man came to dinner #

It can be downgraded to the status of a single sentence element by the addition of 'who' and placement in a larger construction:

The man who came to dinner/broke his leg#..."¹

"...The above makes it clear that a downgraded sentence is a sentence whose status can be reduced to becoming simply a unit of structure within a larger construction. It will be noticed that Hill gave an instance of a reduction of status from that of independent sentence to that of a sentence element within a larger sentence. It is to be added that in the present study a downgraded sentence functioning either as a sentence constituent, or a noun phrase constituent i.e. a Determinative..."²

¹Viching Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970) p.4
อ้างถึงใน A.A. Hill, Introduction to Linguistic Structures, 1958, p.357.

²Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970), p.5.

2.2.3.2 ประโยคควกราน: ตามความคิดเน้นของนักภาษาศาสตร์

1. พระยาอุปทิศศิลปสาร เรียกประโยคลดฐานะว่า คุณานุประโยค ซึ่งท่านอธิบายว่า

"...คุณานุประโยค คือ อนุประโยคซึ่งทำหน้าที่แทนบทวิเศษณ์ สำหรับประกอบนามหรือสรรพนามที่อยู่ในमुखประโยคอีกทีหนึ่ง ประโยคชนิดนี้มีประพันธสรรพนามที่ ซึ่ง อัน เป็นบทเชื่อม... เช่น

คน ที่ เกียจคราน ยอม ลำบาก

ฉัน ไม่ ชอบ คน ซึ่ง เกียจคราน

ผลของการ อัน เหลวไหล ยอม ไม่ แน่นอน

หมายเหตุ คุณานุประโยค ที่อยู่ท้ายลักษณะนามวิภัติการบางทีก็ละประพันธสรรพนามเสียบาง เช่น

มาตัวที่ท่านชอบตายเสียแล้ว

มาตัวท่านชอบตายเสียแล้ว

ข้อสังเกต คุณานุประโยค จะต้องมีประพันธสรรพนามเป็นบทเชื่อมแทบทั้งสิ้น จะมีละบทเชื่อมอยู่บางก็มีเล็กน้อยดังอย่างข้างบนนี้ และบทเชื่อมของคุณานุประโยคต้องติดอยู่กับนามหรือสรรพนามเสมอ..."¹

2. ดร. วิจิตร ณ ภาณพงศ์ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยคลดฐานะในภาษาไทยไว้ในหนังสือ Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai คั้งนี้

¹พระยาอุปทิศศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวากยสัมพันธ์), (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 99-100.

"...The downgraded sentence in Thai which may be said to be the exact parallel with Hill's use of the term "downgrading" may be illustrated in following complex sentences. Such downgraded sentences are printed in italics..."¹

kulà:p thí yan tu:m yù: mǎy khu ǎn dèt
กุหลาบที่ยังตูมอยู่ ไม่ควรเด็ด

(The roses which are still in bud should not be picked.)

rót thí kamlan líaw yàw cǎn ná
รถที่กำลังเลี้ยว ไทใหญ่จิ่งนะ

(The car which is turning now is very big, isn't it)

All the downgraded sentences cited above function as the Subject of the complex sentence concerned.

The following will illustrate downgraded sentences functioning as the Object of a complex sentence:

yà:k ʔà:n nǎn sǎn: thí yù: bon tó?
อยากอ่าน หนังสือที่อยู่บนโต๊ะ

(I'd like to read the book which is on the table.)

The downgraded sentences functioning as the indirect object of a complex sentence are given below.

chán ca sǎ:n phasǎ:-thay fáran thí phǎn na: cà:k
ฉันจะส่ง ผาส :- ทราย ฟารัน ที่ ฝรั่ง มา : คา : ก
---?an̄kr̄it

ฉันจะสอนภาษาไทย ฝรั่งที่เพิ่งมาจากอังกฤษ

(I'm going to teach Thai to the Westerner who's just come from England.)

The complex sentences cited so far are sentences only one of whose constituents is in itself a downgraded sentence. The following will show complex sentences two of whose constituents are in themselves are in themselves downgraded sentences.

khon thi khuy yu: kap ma:pen khon thi khø:y
lieng nũ:

คนที่คุยคุยกับแม่ เป็น คนที่เคยเลี้ยงหนู

(The person who's talking to Mother is the one who used to look after you.)¹

3. ดร.อุคม วโรตม์สถิตติ์ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ประโยคลดฐานะไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง Thai Syntax :An Outline ไว้ในกฎปริ
วรรคที่ 20 ดังนี้

"Gt 20 $\left. \begin{array}{l} X + NP + Y \\ X' + NP + Y' \end{array} \right\} \Rightarrow X + NP + Tii + X' + Y'/Y$

¹Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 197)), p.5-6.

where NP = NP' and must not be contained within another NP.

mǎa+tuá+nán+kàt+dèk		mǎa+tuá+nán+Tii+Kun+hěn/
dog classifier that bite child		kàt+dèk
	⇒	'that dog which you saw,
Kun+hěn+mǎa+tuá+nán		you see dog classifier that
		bit a boy.' "1

2.2.3.3 ประโยคลดฐานะตามความคิดเห็นของผู้เขียน

ผู้เขียนมีความคิดเห็นตรงกับนักภาษาศาสตร์ไทยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ประโยคลดฐานะเป็นประโยคที่ทำหน้าที่ขยายคำนามในนามวลี ทั้งนี้ผู้เขียนจะได้แสดงกฎโครงสร้าง (Phrase Structure Rules) และกฎปริวรรต (Transformational Rules) ให้พิศการขึ้นในตอนต่อไป

2.2.3.4 โครงสร้างและกฎปริวรรตของประโยคลดฐานะ

โครงสร้างของประโยคลดฐานะ คือ

ประโยคลดฐานะ → คำเชื่อมสัมพันธ² + ประโยค

¹Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax: An Outline, (Ph.D. Thesis, The University of Texas, 1963), p.57.

²พระยาอุปกิตศิลปสาร เรียกว่า ประพันธสรรพนาม

หมายเหตุ คร. วิจิตร ใค้บัญญัติศัพท์ คำเชื่อมสัมพันธ์ ใช้ภาษาอังกฤษว่า
 Relative Linkers หละไค้ให้คำอธิบายไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง Inter-Sentence
Relations in Modern Conversational Thai ว่าง

" Relative linkers

This class is characterized by the fact that it is unstressed, and comprises only two members, i.e. "thī" ¹ ที่ and "sūn" ¹ ซึ่ง . As has already been noted, the former is far more commonly used in spoken Thai than the latter, which, when it occurs, is always replaceable by the former.

To set up this class of words the following testing sentence frame which is appropriate to 8-place sentences is called for,

n v_{ia} — aux₁ v_t n v_i adv

whose blank space may be filled by either of them, e.g.

bā:n yà y thī kamlāy mi: ga:n sūy caŋ

(The big house in which there is a party is very beautiful.)¹

¹Vichin Panupong, Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai, (Bangkok: The Siam Society, 1970), P.165.

ดังนั้น นามวลีที่มีประโยคลดฐานะขยายหน่วยหลักจึงมีโครงสร้างดังนี้

นามวลี → หน่วยหลัก + คำเชื่อมสัมพันธ + ประโยค

ประโยคลดฐานะจะปรากฏเมื่อรวมประโยคสามัญ¹ ตั้งแต่ 2 ประโยค ให้เป็นประโยคซับซ้อน² และประโยคซับซ้อนจะปรากฏเมื่อประโยคสามัญทั้งสอง มีนามวลีซ้ำกัน

ถ้าจะเปรียบเทียบลักษณะโครงสร้างของนามวลีในภาษาไทยที่มีประโยคลดฐานะเป็นหน่วยขยายหน่วยหลัก กับนามวลีในภาษาอังกฤษซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้ คือ คำนาม (a noun) ประโยคลดฐานะ³ (a downgraded sentence) ซึ่งมีคำเชื่อมสัมพันธ (a relative linker) คือ who, whom, which what, that ฯลฯ ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมประโยคสามัญสองประโยคให้เป็นประโยคซับซ้อน และมีประโยคลดฐานะขยายคำนาม จะเห็นว่า นามวลีของภาษาทั้งสองมีลักษณะเดียวกัน ผู้เขียนจะยกตัวอย่างจากคำอธิบายภาษาอังกฤษมาเปรียบเทียบกับคำอธิบายภาษาไทย ดังนี้

ในหนังสือ Aspects of the Theory of Syntax ของ
Noam Chomsky ได้อธิบายรูปโครงสร้างลึกของนามวลีเช่นนี้ไว้ดังนี้

" Relative pronoun

...if we have the string

¹พระยาอุปทิศศิลปสาร เรียกว่า เอกรรตประโยค

²พระยาอุปทิศศิลปสาร เรียกว่า สังกรประโยค

³พระยาอุปทิศศิลปสาร เรียกว่า คุณานุประโยค

1 2 3 4

the man - # wh- - the man - has been fired # returned
to work

The relative transformation can be formulated as an erasure operation that substitutes the first term X of the proper analysis for the third term Y, erasing the latter in the process. Avoiding details of transformations, we may say briefly that the erasure operation can use the term X to delete Y just in case X and Y are identical."¹

และในหนังสือ หลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ซึ่งแต่งก่อนหนังสือ Aspects of the Theory of Syntax ของ Chomsky เป็นเวลาประมาณ 40 ปี² พระยาอุปกิตศิลปสารได้อธิบายเรื่อง ประโยคลดฐานะไว้ดังนี้

"...คำประพันธ์สรรพนามนี้ ใช้แทนนามหรือสรรพนามที่เรียงอยู่ติด ๆ กันเท่านั้น โดยมากมักเป็นข้อความที่มีประโยคซ่อนเข้ามา เช่นตัวอย่าง

¹Noam Chomsky, Aspects of the Theory of Syntax,

(Massachusetts: The M.I.T. Press, Massachusetts Institution of Technology Cambridge 1957), p.145.

²หลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร แต่งปี พ.ศ. 2469 ส่วนหนังสือของ Chomsky แต่งปี 2500.

- (ชุดที่ 1)¹
 - ก. คนซึ่ง เกียจคร้าน ตอง ลำบาก
 - ข. ฉัน เสีย คายน มา ที่ ฉัน ขาย
 - ค. บ้าน อัน เปลี่ยว ม ัก จะ ร้าง

ความที่ซัดเสี้ยนไต่² เป็นประโยคเล็กที่แทรกเข้ามา ถ้าไม่ใช่ประพันธสรพนาม ก็จะมีคำนามซ้ำติด ๆ กัน ดังนี้

- (ชุดที่ 2)³
 - ก. คน คน เกียจคร้าน ตอง ลำบาก
 - ข. ฉัน เสีย คายน มา มา ฉัน ขาย
 - ค. บ้าน บ้าน เปลี่ยว ม ัก จะ ร้าง

และประพันธสรพนามนี้เป็นบทเชื่อมคุณูปประโยคของสังกรประโยค"⁴

ถ้าพิจารณาคำอธิบายของพระยาอุปกิตศิลปสารตามหลักไวยากรณ์ปริวรรตน์ จะเห็นว่า ตัวอย่าง (ชุดที่ 1) ของพระยาอุปกิตศิลปสารแสดงรูปโครงสร้างนิว **แ** และ ตัวอย่าง (ชุดที่ 2) แสดงรูปโครงสร้างลิต

นอกจากนี้พระยาอุปกิตศิลปสารได้อธิบายหน้าที่ของประพันธสรพนาม ไว้ในเรื่อง หน้าที่ เกี่ยว ของ ของ สรพนาม ใน ประโยค ไว้ ดังนี้

"คำประพันธสรพนามมีหน้าที่สำคัญอยู่ 3 อย่าง คือ

^{1,3}ผู้เขียนใส่ "(ชุดที่ 1,2)" เข้าไปเพื่อสะดวกในการอธิบายในตอนต่อไป

²ในหนังสือต้นฉบับ เขียนว่า "พิมพ์ตัวคำ"

⁴พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 22.

- ก. เป็นวิภัติการกของนามในประโยคที่อยู่ข้างหน้า
 ข. ใช้เป็นบทเชื่อมของประโยคทั้งสองนั้นด้วย
 ค. ทำหน้าที่เป็นการกต่าง ๆ ของประโยคเล็กอีกด้วย เช่นตัวอย่าง

มาที่ฉันเลี้ยงตาย ดังนี้ "ที่" เป็นวิภัติการกของมา . และ เป็นบทเชื่อมของประโยคใหญ่ "มา.....ตาย" กับประโยคเล็ก "ที่ฉันเลี้ยง" มาที่ฉันเลี้ยง แต่บางทีก็ใช้เพียงเป็นวิภัติการกของนามในประโยคใหญ่และเป็นเครื่องหมายเกี่ยวกับประโยคเล็กที่อยู่ข้างหน้าเท่านั้น มิได้เกี่ยวข้องกับอย่างไรกับประโยคเล็กก็มี..."¹

ข้อความที่ผู้เขียนยกมาเปรียบเทียบกันนี้ และข้อความที่ A.A. Hill อธิบายเรื่อง 'downgrading' ซึ่งผู้เขียนได้คัดลอกมาจากวิทยานิพนธ์เรื่อง Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai มาแสดงให้ดูแล้ว จะเห็นว่า นักภาษาศาสตร์ทั้งสามท่านนี้พิจารณาลักษณะภาษาคลายคลึงกัน แม้จะใช้วิธีการอธิบายภาษาต่างสกุลกันก็ตาม ผู้เขียนมั่นใจว่าโครงสร้างของนามวลีซึ่งมีประโยคลดฐานะทำหน้าที่ขยายค่านามนั้นมีลักษณะเหมือนกันทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

เพื่อที่จะอธิบายรูปโครงสร้างผิว (a surface structure) ของนามวลีที่มีประโยคลดฐานะทำหน้าที่ขยายค่านาม ผู้เขียนจะตั้งกฎปริวรรตอีกข้อหนึ่ง คือ

กฎปริวรรตที่ ๒๑ ก. (บังคับ)

นามวลี₁ + ประพันธสรรพนาม + นามวลี₂ + กิริยาวลี₂ + กิริยาวลี₁

1 2 3 4

→

¹พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2491), หน้า 90.

$$\text{นามวลี}_1 + \text{ประพันธสรรพนาม} + \underbrace{\text{กริยาวลี}_1 + \text{กริยาวลี}_2}_4$$

ตัวอย่าง

ถ้วยแก้ว ที่ ถ้วยแก้ว แยก อยู่บนโต๊ะ \Rightarrow ถ้วยแก้ว ที่ แยก
อยู่บนโต๊ะ

กฎปริวรรตที่ 29 นี้ ทำให้โครงสร้างลึกปรากฏออกมาเป็นรูปโครงสร้างผิว
อย่างสมบูรณ์

ในการรวมประโยคสามัญ 2 ประโยคให้เป็นประโยคซับซ้อนนี้ จะปรากฏรูป
โครงสร้างผิวได้ไม่น้อยกว่า 2 โครงสร้าง เช่น ประโยคที่ผู้เขียนยกตัวอย่างในกฎ
ปริวรรตที่ 2 นอกจากจะปรากฏประโยคว่า

ถ้วยแก้วที่แยกอยู่บนโต๊ะ

แล้ว อาจปรากฏประโยคว่า

/ถ้วยแก้วที่อยู่บนโต๊ะ/แยก จบ ผู้พูดพยางค์โท ทามวลี

ทั้งนี้ในการอธิบายภาษา เราอธิบายจากรูปโครงสร้างผิวไปหารูปโครงสร้างลึก ดังนั้น
อาจมีรูปโครงสร้างลึกเพียงรูปเดียว และปรากฏเป็นรูปโครงสร้างผิวได้หลายรูป

ในการอธิบายรูปโครงสร้างผิวของประโยคที่ว่า "ถ้วยแก้วที่อยู่บนโต๊ะแยก"
นั้น เรานำประโยค "ถ้วยแก้วแยก" มาเป็นमुख्यประโยค และให้ประโยค "ถ้วยแก้วที่
อยู่บนโต๊ะ" เป็นประโยคลดฐานะทำหน้าที่ขยายคำนามในमुख्यประโยค กล่าวคือสลับ
ประโยคกับตัวอย่างที่ปรากฏในกฎปริวรรตที่ 29 นี้ นั่นเอง ดังนี้

กฎปริวรรตที่ 29 ข. (บังคับ)

$$\text{นามวลี}_1 + \text{ประพันธสรรพนาม} + \text{นามวลี}_2 + \text{กริยาวลี}_2 + \text{กริยาวลี}_1 \Rightarrow$$

1

2

3

4

	นามวลี	ประพันธรรพนาม	กริยาวลี	กริยาวลี
	1	2	4	
<u>ตัวอย่าง</u>				

ด้วยกแ้ว ที่ ด้วยกแ้ว อยู่บนโต๊ะ แตะ \Rightarrow ด้วยกแ้ว ที่
 อยู่บนโต๊ะ แตะ

หมายเหตุ ประโยคลดฐานะอาจปรากฏได้หลายประโยค แต่เท่าที่ผู้เขียนได้
 สังเกตการใช้ประโยคลดฐานะเป็นส่วนขยายแล้วปรากฏว่านิยมใช้ประโยคลดฐานะเพียง
 ประโยคเดียว เพราะในบางประโยคถ้ามีค่านามเป็นที่สุดของประโยคแล้ว ประโยคลด
 ฐานะที่อยู่ถัดจากค่านามจะไม่ได้ทำหน้าที่ขยายค่านามเดียวกัน แต่กลับขยายค่านามคนละ
 คำ ลักษณะเช่นนี้เหมือนกับลักษณะประโยคในภาษาอังกฤษ ดังนี้

"This is the farmer who sowed the corn, and owned the
 cock that crowed in the morn, that woke the priest all shaven
 and shorn, that married the man all tattered and torn that
 kissed the maiden all forlorn, that milked the cow with the
 crumpled horns, that tossed the dog, that worried the cat, that
 killed the rat, that ate the corn, that lay in the house that
 Jack Built."¹

ข้อความข้างบนนี้มีประโยคลดฐานะ 12 ประโยค คือ

1. who sowed the corn	ทำหน้าที่ขยาย	the farmer
2. that crowed in the morn.	" "	the cock

¹A.S. Hornby, Oxford Progressive English for Adult
 Learners, (Book One), (Bangkok: Suksapan Panit, 1962), p.101.

3.	that woke the priest all shaven and shorn	ทำหน้าที่ขยาย	the cock
4.	that married the man all tattered and torn	"	the priest
5.	that kissed the maiden all forlorn	"	the man
6.	that tossed the dog	"	the cow
7.	that milked the cow with the crumpled horns	"	the maiden
8.	that worried the cat	"	the dog
9.	that killed the rat	"	the cat
10.	that ate the corn	"	the rat
11.	that lay in the house	"	the corn
12.	that Jack built	"	the house

ประโยคคณฐานะทั้ง 12 ประโยค ไม่ได้ทำหน้าที่ขยายคำนามคำเดียวกัน นอกจากประโยคที่ 2 และ 3 ซึ่งขยาย the cock และถาพิจาณาประโยคคณฐานะที่ 2 เปรียบเทียบกับประโยคคณฐานะประโยคอื่น ๆ แล้ว จะเห็นว่า ประโยคคณฐานะประโยคที่ 2 นั้น เป็นประโยคที่มีกริยาเป็นกริยากรรม ส่วนประโยคอื่น ๆ มีกริยาเป็นกริยาสกรรม ซึ่งลงท้ายด้วยคำนามซึ่งเป็นกรรมของกริยา ดังนั้นประโยคถัดไปจึงทำหน้าที่ขยายคำนามที่เป็นกรรมของประโยคข้างหน้า.

2.2.4 หน่วยวลีกรรม

นิยามของหน่วยวลีกรรม

หน่วยวลีกรรม ประกอบด้วยคำลักษณนามและคำกริยากรรมย่อย หรือมีแต่คำกริยากรรมย่อยคำเดียวก็ได้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายหน่วยหลักของนามวลี

ตัวอย่าง หน่วยวลีกรรมที่ขยายหน่วยหลัก เช่น

ตุกตา / ทัว ใหญ่ / นารักมาก

นามวลี ตุกตาทัวใหญ่ : มี ตุกตา เป็นคำนามซึ่งเป็นหน่วยหลัก ทัวใหญ่ เป็นหน่วยวลีกรรม ทัว เป็นคำลักษณนาม ใหญ่ เป็นคำกริยากรรมย่อย

คำกริยากรรมย่อย คือ คำกริยากรรมชนิดหนึ่ง ซึ่งอาจจะทำหน้าที่เป็น

ก. คำกริยากรรมของประโยค เช่น

แมวตัวนั้น / นารัก

แมวตัวนั้นนารัก เป็นประโยค มี แมวตัวนั้น เป็นนามวลี นารัก เป็นกริยาวลี

ข. คำขยายคำนามซึ่งเป็นหน่วยหลักของนามวลี เช่น

แมวนารักตัวนั้น / กำลังวิ่งเล่นกับน้อง

แมวนารักตัวนั้นกำลังวิ่งเล่นกับน้อง เป็นประโยค มี แมวนารักตัวนั้น เป็นนามวลี ซึ่งประกอบด้วย แมว เป็นหน่วยหลัก นารัก เป็นคำกริยากรรมย่อย ทัว เป็นคำลักษณนาม นั้น เป็นคำกำหนดประเภทที่ 1

2.2.4.1 ประเภทของคำกริยากรรมย่อยตามความคิดเห็นของนักภาษาศาสตร์ต่าง ๆ

1. พระยาอุปทิศศิลปสาร เรียกคำกริยากรรมย่อยว่า คำวิเศษณ์ และได้ให้คำนิยามว่า "คำวิเศษณ์ คือ คำจำพวกที่ไซ้ประกอบคำอื่น ให้มีเนื้อความแปลกออกไป"¹

¹พระยาอุปทิศศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร: ไทวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 30.

ทานเขียนหมายเหตุไว้ว่า

"...คำวิเศษณ์ภาษาฝรั่ง เช่น ภาษาอังกฤษเขามีเป็น 2 รูป รูปหนึ่งใช้ประกอบนามและสรรพนาม เราเรียกว่า คุณศัพท์ และอีกรูปหนึ่งใช้ประกอบกริยา คำคุณศัพท์หรือคำวิเศษณ์ด้วยกันอีกชั้นหนึ่ง เรียกว่า กริยาวิเศษณ์ เพราะในภาษาของเขามีรูปร่างต่างกัน...จึงเรียกชื่อ 2 อย่างตามรูปของมัน แต่ในภาษาไทยมีรูปเดียวกันหมด จึงเรียกว่า คำวิเศษณ์ทั่วไป..."¹

พระยาอุปทิศศิลปสารได้แบ่งคำวิเศษณ์ออกเป็น 10 ประเภท ซึ่งผู้เขียนจะคัดลอกแต่เฉพาะประเภทที่ทำหน้าที่ขยายคำนามได้เท่านั้น ดังนี้

"...ลักษณวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์บอกลักษณะ... เช่น ชาว คำ คำ สูง โง่ ฉลาด เร็ว ช้า ตาบอด ผมยาว... เป็นต้น...

กาลวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์บอกเวลา... เช่น โบราณ...

ประมาณวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์บอกจำนวนนับแยกกัน เช่น คำ มาก น้อย

หมด...

ในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนวัดคำประมาณวิเศษณ์ ของ พระยาอุปทิศศิลปสารไว้ในคำจำนวน และจัดนิยามวิเศษณ์ไว้ในคำกำหนด

นิยามวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ที่บอกกำหนดเขตของความหมายชัดเจน ว่าเป็นสิ่งนั้นสิ่งนี้อย่างเดียว... เช่น คำ นี้ นั้น โน้น...

อนิยามวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์แสดงความไม่กำหนดแน่นอนลงไป... อนัน... เหล่าอัน...

¹พระยาอุปทิศศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2499), หน้า 30.

ปฤจฉาวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ที่แสดงความสงสัยหรือใช้ในคำถาม ...เช่น
คำใด อะไร..."¹

2. ดร.อุคม วโรตมัสสิขคิตต์ ได้แบ่งชนิดของคำกริยากรรมย่อยไว้ใน
วิทยานิพนธ์เรื่อง Thai Syntax: An Outline ดังปรากฏในกฎโครงสร้างที่
12 ดังนี้

"...V_d is expanded into five subclasses, V_{col} (verbs signifying colors), V_{dir} (verbs signifying directions), V_w (verbs signifying weight), V_{dis} (verbs signifying distance), and V_{des} (general descriptive verbs). Man₁ denoting manner adverbial type 1 can follow V_{col}, but no others. Man₂ can follow V_{des} only when it does not co-occur with nonmobile inanimate subject..."²

V_d แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ V_{col} คือ คำกริยาที่บอกสี V_{dir} คือ
คำกริยาที่บอกทิศทาง V_w คือคำกริยาที่บอกน้ำหนัก V_{dis} คือคำกริยาที่บอกระยะ
ทาง V_{des} คือคำกริยาที่บอกลักษณะ
และ ดร.อุคม ได้ให้รายการคำกริยากรรมย่อยเหล่านี้ไว้ ดังนี้

¹พระยาอุปทิศศิลปสาร, หลักภาษาไทย (ตอนวจีวิภาค), (พระนคร:
ไพบุฒินาพานิช, 2499), หน้า 30-36.

²Udom Warotamasikkhadit, Thai Syntax: An Outline,
(Ph.D. Thesis, The University of Texas, Texas, 1963), p.15-16.

- " V_{col} → dǎan 'red', dam 'black', ...
 V_{dir} → klay 'far', klây 'near', ...
 V_{dis} → kwâan 'wide', yaaw 'long', ...
 V_{des₁} → mâak 'be plenty', dii 'good', ... in → $\left. \begin{array}{l} H \\ AN \end{array} \right\}$
 V_{des₁} → Cǎa 'slow', rew 'fast'. in ____ + IN+M
 V_{des₂} → dù 'fierce', Calàat 'wise', ...
 V_w → nàk 'weigh' " ¹

3. คร.เนลา ไชยรัตน์ ได้อธิบายเรื่องคำกริยากรรมย่อยไว้ในวิทยานิพนธ์
 เรื่อง A Comparative Study of English and Thai Syntax ดังนี้

" 20. T obl NP+Vadj ⇒ NP / Vadj + Adv₂ + Vb" ²

31. Vb → ma 'come' มา
 wáy 'to keep for reference' ไว้
 pay 'go' ไป
 yù 'to be present' อยู่
 dây 'can' ³ ได้

¹Udom Warotanasikkhadit, Thai Syntax: An Outline, (Ph.D. Thesis, The University of Texas, Texas, 1963), p.36-38.

²Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, 1961), p.4.

³Ibid., p.6.

80. Adv₂ → 'superlative degree'¹

" 20. The Vadj functions as a Vs when preceded by a juncture. The juncture here serves as a marker distinguishing the Vadj used as a verb phrase from that used as a noun modifier. Vb is a special group of verbs which occur as auxiliaries at the end of the verb string. The independent meaning of the Vb usually fades away. Some of them are used to indicate the direction of motion of the event toward or away from the speaker, e.g.

khăw dôn ma than ní

he walk come way this

'He walked (toward us) in this direction.'

In khăw dôn pay than nôn
he walk go way yonder

'He walked away in that direction', motion away from the speaker is indicated."²

¹Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, 1961), p.12.

²Ibid., p.24.

4.6.1 Vadj

Members of the adjective verb (Vadj) may also function within the noun phrase as adjectives, but when used as predicates they are regularly preceded by a juncture. (Certain classifiers followed by Vadj referring to seize may substitute for the juncture, e.g. *mả tua lék ≠ dog CL small* '(The body of) the dog is small'.)

This can be exemplified as follows:

<i>nấm rón</i>	'hot water'
<i>nấm / rón</i>	'the water is hot'

The distinction in this minimal pair rests on the juncture as noted above. The juncture is the only conceivable distinctive feature making a contrast in such an identicallish..."¹

คร.เฉลา มีความเห็นว่า คำกริยากรรมย่อยเหล่านี้

ก. เป็นกริยาวลีเมื่อมีการหยุดก่อนกริยาวลี

ข. เป็นคำขยายจำนวนเมื่อไม่มีการหยุดระหว่างคำนามกับคำกริยา
กรรมย่อย

¹Chalao Chaiyaratana, A Comparative Study of English and Thai Syntax, (Ph.D. Thesis, Indiana University, 1961), p.161.

เมื่อคำกริยากรรมย่อยทำหน้าที่ได้ 2 อย่าง ผู้เขียนจึงตั้งข้อสมมุติฐานว่า คำกริยากรรมย่อยซึ่งทำหน้าที่ขยายหน่วยหลักนั้น เค็มทำหน้าที่คำกริยาของประโยค แล้วเปลี่ยนมาทำหน้าที่เป็นคำขยายคำนาม อาจกล่าวได้ว่า ประโยคมีนามวลีที่มีหน่วยวลีกรรมปรากฏอยู่ ในรูปโครงสร้างหลักของประโยคนั้นจะต้องมีประโยคอีกประโยคหนึ่ง ซึ่งมีคำกริยากรรมย่อยเป็นคำกริยาของประโยค แต่เนื่องจากเราไม่นิยมพูดซ้ำๆ กัน หรือควยเห่คู่อื่น ๆ เราจึงรวมประโยคที่มีอยู่แล้วเข้ากับประโยคที่มีคำกริยากรรมย่อยเป็นหน่วยกริยาโดยการย้ายที่คำกริยากรรมย่อยมาขยายคำนาม และตัดคำนามที่มีรูปซ้ำกันออกเสียตัวหนึ่ง

สมมุติว่ามีประโยค 2 ประโยค คือ

ก. เด็ก ตกต้นไม้

ข. เด็ก ชน

เมื่อต้องการรวมประโยค 2 ประโยคนี้เรารวมโดยผ่านปริวรรตน์ ดังนี้คือ

กฎปริวรรตน์ที่ 30 ก. (บังคับ)

$$\begin{array}{ccccccc} \text{คำนาม} & + & \text{กริยาวลี} & + & \text{คำนาม} & + & \text{คำกริยากรรมย่อย} & \Rightarrow & \text{คำนาม} & + & \text{คำกริยา} \\ 1 & & 2 & & 3 & & 4 & & 1 & & 4 \\ & & & & & & \text{กรรมย่อย} & & & & \\ & & & & & & + & & & & \\ & & & & & & \text{กริยาวลี} & & & & \\ & & & & & & 2 & & & & \end{array}$$

เช่น เด็ก ตกต้นไม้ เด็ก ชน \Rightarrow เด็ก ชน ตกต้นไม้

หรืออาจตั้งกฎปริวรรตน์ดังนี้

กฎปริวรรตน์ที่ 30 ข. (บังคับ)

$$\begin{array}{ccccccc} \text{คำนาม} & + & \text{คำกริยากรรมย่อย} & + & \text{คำนาม} & + & \text{กริยาวลี} & \Rightarrow & \text{คำนาม} & + & \text{คำกริยา} \\ 1 & & 2 & & 3 & & 4 & & 1 & & 2 \\ & & & & & & \text{กรรมย่อย} & & + & & \text{กริยาวลี} \\ & & & & & & + & & & & \\ & & & & & & \text{กริยาวลี} & & & & \\ & & & & & & 4 & & & & \end{array}$$

เช่น เด็ก ชน เด็ก ตกต้นไม้ \Rightarrow เด็ก ชน ตกต้นไม้

เราตัดคำนาม เด็ก ซึ่งมีรูปซ้ำกันออก จะเหลือประโยคเพียงประโยคเดียว ซึ่งถ้าพิจารณาและรวมประโยคทั้งสองเข้าด้วยกันแล้ว ปรากฏว่าเรามีวิธีการรวมอย่างอื่น ๆ อีก เช่น นำส่วนที่เป็นกริยาลีมาขยายคำนามและกำหนดให้คำกริยากรรมย่อยเป็นกริยาลีของประโยคใหม่ก็ได้ เป็น เด็กตกต้นไม้ หรืออาจนำคำสันธาน เพราะ มาเชื่อมประโยค เป็น เด็กตกต้นไม้เพราะเด็กชน ก็ได้

2.2.3.2 ประเภทของคำกริยากรรมย่อยในวิธานิพนธ์เรื่องนี้

ผู้เขียนได้แบ่งคำกริยากรรมย่อยโดยอาศัยคำนามเป็นหลัก กล่าวคือ คำนามทั้ง 5 ประเภท ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น อาจมีคำกริยากรรมย่อยขยายได้ ผู้เขียนพยายามจำกัลดลงไปว่าคำกริยากรรมย่อยคำใดบ้างที่ขยายคำนามประเภทใด แต่ไม่ได้จำกัลดละเอียดลงไปแต่ละคำว่าคำกริยากรรมย่อยคำนั้น ๆ ใช้อยู่กับคำนามคำนั้น คำนี้ ผู้เขียนจึงได้แบ่งคำกริยากรรมย่อยตามที่ ปรากฏกับคำนามในนามวลี ในรูปโครงสร้างเล็กออกเป็น 6 ประเภทดังนี้

1) คำกริยากรรมย่อยที่เป็นจิตสัมผัส¹ ได้แก่คำกริยากรรมย่อยที่ขยายคำนาม "ฐานะ" "ท่าทาง" "นิสัย" และในรูปโครงสร้างผิว อาจปรากฏว่าคำกริยากรรมย่อยเหล่านี้ขยายคำนามที่เป็นชื่อคน ตัวอย่างคำกริยากรรมย่อยชนิดจิตสัมผัส ขยายคำนาม "ฐานะ"

นักเรียนคนนั้นมี / ฐานะยากจน /

¹ดูตัวอย่างคำกริยากรรมย่อยที่ขยายคำนามทั้งที่ปรากฏเป็นรูปโครงสร้างเล็ก และที่ปรากฏเป็นโครงสร้างผิว ในภาคผนวก จ.

ตัวอย่างคำกริยาอาการยอยชนิฉจิตสัมผัส ในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็นชื่อคน ดังนี้

/ นักเรียนยากจน / คนนั้น / ไม่ได้เอาข้าวมากินที่โรงเรียน

ตัวอย่างคำกริยาอาการยอยชนิฉจิตสัมผัส ที่ขยายคำนาม "ท่าทาง"

แดงเป็นคนมี / ท่าทางทะมัดทะแมง /

ตัวอย่างคำกริยาอาการยอยชนิฉจิตสัมผัสในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็นชื่อคน ดังนี้

แดงเป็น / คนทะมัดทะแมง /

ตัวอย่างคำกริยาอาการยอยชนิฉจิตสัมผัสที่ขยายคำนาม "นิสัย"

แดงเป็นคนมี / นิสัยขยัน /

ตัวอย่างคำกริยาอาการยอยชนิฉจิตสัมผัสในรูปโครงสร้างผิวที่ขยายคำนามที่เป็นชื่อคน เช่น

แดงเป็น / คนขยัน /

2) คำกริยาอาการยอยที่เป็นชื่อสัมผัสที่ขยายคำนาม "รส" และในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต ทั้งนี้ได้และนับไม่ได้บางชนิด

¹ดูตัวอย่างคำกริยาอาการยอยที่ขยายคำนามทั้งที่ปรากฏเป็นรูปโครงสร้างลึกและที่ปรากฏเป็นโครงสร้างผิว ในภาคผนวก ๑.

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดชีวสัมผัส ที่ขยายคำนาม "รส"

ฉันเกลียดอาหารที่มี / รสจืด /

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดชีวสัมผัสในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็น
สิ่งที่ไม่มีชีวิต นับได้ หรือสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้บางชนิด เช่น

ชวนพิศชอบกิน / อาหารเค็ม /

3) คำกริยากรรมยอยที่เป็นสัมผัส¹ ได้แก่คำกริยากรรมยอยที่
ขยายคำนาม "กลิ่น" และในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต
นับได้บางชนิด หรือสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้บางชนิด

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดสัมผัส ที่ขยายคำนาม "กลิ่น"

ดอกไม้กลิ่นมีกลิ่นหอม

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดสัมผัสในรูปโครงสร้างผิว อาจขยายคำนามที่เป็น
สิ่งที่ไม่มีชีวิต นับได้บางคำ และสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้บางคำ เช่น

ดอกไม้หอม 6 ดอกนี้ของใคร

4) คำกริยากรรมยอยที่เป็นสัมผัส² ได้แก่คำกริยากรรมยอยที่ขยาย
คำนาม "เสียง"

¹ดูตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดนี้ ในภาคผนวก ข.

²ดูตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดนี้ ในภาคผนวก จ.

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดโคตสัมผัส¹ ที่ขยายคำนาม "เสียง"

เขาเป็นคนที่มีเสียงเพราะ

5) คำกริยากรรมยอยที่เป็นกายสัมผัส¹ ได้แก่คำกริยากรรมยอยที่ขยายคำนาม "ผิว" ในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็นชื่อสิ่งที่มีชีวิต นับได้บางคำ และคำนามที่เป็นชื่อสิ่งที่ไม่มีชีวิต นับไม่ได้บางคำ

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดกายสัมผัส ที่ขยายคำนาม "ผิว"

แดงเป็นคนที่ผิวพรรณเกลี้ยงเกลา

6) คำกริยากรรมยอยที่เป็นจักขุสัมผัส² ได้แก่คำกริยากรรมยอยที่ขยายคำนาม "สี", "สีฐาน", และ "ขนาด" ในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่มีรูปได้

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดจักขุสัมผัสที่ขยายคำนาม "สี"

เขาชอบใส่เสื้อที่มีสีแดง

ตัวอย่างคำกริยากรรมยอยชนิดจักขุสัมผัสในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็นชื่อสิ่งที่มีรูป

เขาชอบใส่เสื้อแดง

¹ดูตัวอย่างในภาคผนวก จ.

²ดูตัวอย่างในภาคผนวก จ.

ตัวอย่างคำกริยากรรมย่อยชนิดจับคู่สัมผัสที่ขยายคำนาม "สัตว์ฐาน"

กลองโบมมีสัตว์ฐานกลม

ตัวอย่างคำกริยากรรมย่อยชนิดจับคู่สัมผัสในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่มีรูป

ฉนั้นอยากไค้กลองกลม

ตัวอย่างคำกริยากรรมย่อยชนิดจับคู่สัมผัสที่ขยายคำนาม "ขนาด"

เขาอยู่บ้านตรงข้ามกับตึกที่มีขนาดใหญ่

ตัวอย่างคำกริยากรรมย่อยชนิดจับคู่สัมผัสในรูปโครงสร้างผิวอาจขยายคำนามที่เป็น
สิ่งที่มีรูป

เขาอยู่บ้านตรงข้ามกับตึกที่ใหญ่

ตอนที่ 2

โครงสร้างของนามวลีในภาษาไทย

นามวลีประกอบด้วยหน่วยหลัก หรือหน่วยหลักและหน่วยขยายหน่วยหลัก ซึ่ง
อาจจะเป็นหน่วยจำนวน หน่วยกำหนด ประโยคลดฐานะ หรือ หน่วยวลีกรรม หน่วย
ไค้หน่วยหนึ่ง หรือหลาย ๆ หน่วยก็ได้

หน่วยขยายทั้ง 4 หน่วยนี้ ถ้าพิจารณารูปโครงสร้างลึกลงไปจะเห็นว่า หน่วย
จำนวนและหน่วยกำหนดนั้นเป็นหน่วยขยายหน่วยหลักอย่างแท้จริง ส่วนหน่วยประโยค
ลดฐานะและหน่วยวลีกรรมนั้นเป็นประโยคและส่วนของประโยคที่ลดตัวลงมาเป็นส่วน
ขยายหน่วยหลักในนามวลี

หน่วยขยายหน่วยหลักทั้ง 4 หน่วยนี้ เมื่อปรากฏเป็นรูปโครงสร้างผิวจะเรียงลำดับก่อนหลัง ดังนี้

1. หน่วยวลีogram
2. หน่วยจำนวน
3. หน่วยกำหนด
4. ประโยคลดฐานะ

หรือ

1. หน่วยวลีogram
2. ประโยคลดฐานะ
3. หน่วยจำนวน
4. หน่วยกำหนด

หรือ

1. หน่วยจำนวน
2. หน่วยวลีogram
3. ประโยคลดฐานะ
4. หน่วยกำหนด

หรือ

1. ประโยคลดฐานะ
2. หน่วยจำนวน
3. หน่วยวลีogram
4. หน่วยกำหนด

ดังนั้น โครงสร้างผิวของนามวลี มีดังนี้

1. หน่วยหลัก เช่น นาฬิกา
2. หน่วยหลัก + คำกริยากรรมย่อย เช่น นาฬิกา / ใหญ่
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)

3. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย เช่น
นาฬิกา / เรือนใหญ่ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)
4. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำจำนวน เช่น
นาฬิกา / เรือนหนึ่ง
5. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา / สองเรือน (ผลของกฎปริวรรตข้อ 12)
6. หน่วยหลัก+คำ**กำหนด** เช่น
นาฬิกา / นี้
7. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา / เรือนที่เพิ่งซื้อใหม่ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29)
8. หน่วยหลัก+ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา / ที่เพิ่งซื้อใหม่ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29)
9. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-คำจำนวน เช่น
นาฬิกา / ใหญ่ / เรือนหนึ่ง (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)
10. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา / ใหญ่ / สองเรือน (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และ
ข้อ 12)
11. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-
คำจำนวน เช่น นาฬิกา / เรือนใหญ่ / เรือนหนึ่ง
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)
12. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำจำนวน-
คำลักษณนาม เช่น นาฬิกา / เรือนใหญ่ / สองเรือน
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และ ข้อ 12)
13. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำ**กำหนด** เช่น
นาฬิกา / ใหญ่ / นี้ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)

14. หน่วยหลัก+คำลักษณะนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/นี้ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)
15. หน่วยหลัก+คำลักษณะนาม+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือน/นี้ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 23)
16. หน่วยหลัก+คำลักษณะนาม-คำจำนวน+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือนหนึ่ง/นี้
17. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อใหม่ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
18. หน่วยหลัก+คำลักษณะนาม-คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
19. หน่วยหลัก+คำลักษณะนาม-คำจำนวน+ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/เรือนหนึ่ง/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29)
20. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณะนาม+ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/สองเรือน/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 12 และข้อ 29)
21. หน่วยหลัก+คำกำหนด+ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/นี้/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29)
22. หน่วยหลัก+คำกำหนด+คำลักษณะนาม-ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/นี้/เรือนที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29)
23. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณะนาม-คำจำนวน+คำกำหนด
เช่น นาฬิกา/ใหญ่/เรือนหนึ่ง/นี้ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)
24. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+จำนวน-คำลักษณะนาม+คำกำหนด
เช่น นาฬิกา/ใหญ่/สองเรือน/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 12)
25. หน่วยหลัก+คำลักษณะนาม-คำกริยากรรมย่อย+จำนวน-คำลักษณะนาม+
คำกำหนด เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/สองเรือน/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 12)

26. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-
คำจำนวน+คำกำหนด เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนหนึ่ง/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)
27. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-คำจำนวน+
ประโยคคฐานะ เช่น นาฬิกา/ใหญ่/เรือนหนึ่ง/ที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
28. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำจำนวน-คำลักษณนาม+
ประโยคคฐานะ เช่น นาฬิกา/ใหญ่/สองเรือน/ที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 12 และข้อ 29)
29. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-
คำจำนวน+ประโยคคฐานะ เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/
เรือนหนึ่ง/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
30. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำจำนวน-
คำลักษณนาม+ประโยคคฐานะ เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/สองเรือน/
ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 12 และข้อ 29)
31. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำจำนวน+คำกำหนด+ประโยคคฐานะ
เช่น นาฬิกา/เรือนหนึ่ง/นี้/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29)
32. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกำหนด+ประโยคคฐานะ
เช่น นาฬิกา/สองเรือน/นี้/ที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 12 และข้อ 29)
33. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำจำนวน+คำกำหนด+คำลักษณนาม-
ประโยคคฐานะ เช่น นาฬิกา/เรือนหนึ่ง/นี้/เรือนที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 29)
34. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกำหนด+คำลักษณนาม-
ประโยคคฐานะ เช่น นาฬิกา/สองเรือน/นี้/เรือนที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 12 และข้อ 29)

35. หน่วยหลัก+คำกริยาอาการยอย+คำลักษณนาม-คำจำนวน+
คำกำหนด+ประโยคคชฐานะ เช่น นาฬิกา/ใหญ่/เรือนหนึ่ง/
นี้/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
36. หน่วยหลัก+คำกริยาอาการยอย+คำจำนวน-คำลักษณนาม+
คำกำหนด+ประโยคคชฐานะ เช่น นาฬิกา/ใหญ่/สองเรือน/
นี้/ที่เพิ่งซื้อ (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 12 และข้อ 29)
37. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยาอาการยอย+คำลักษณนาม-
คำจำนวน+คำกำหนด+ประโยคคชฐานะ เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนหนึ่ง/นี้/ที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
38. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยาอาการยอย+คำจำนวน-
คำลักษณนาม+คำกำหนด+ประโยคคชฐานะ เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/สองเรือน/นี้/ที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 12 และข้อ 29)
39. หน่วยหลัก+คำกริยาอาการยอย+คำลักษณนาม-คำจำนวน+
คำกำหนด+คำลักษณนาม-ประโยคคชฐานะ เช่น
นาฬิกา/ใหญ่/เรือนหนึ่ง/นี้/เรือนที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
40. หน่วยหลัก+คำกริยาอาการยอย+คำจำนวน-คำลักษณนาม+
คำกำหนด+คำลักษณนาม-ประโยคคชฐานะ เช่น
นาฬิกา/ใหญ่/สองเรือน/นี้/เรือนที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 12 และข้อ 29)

41. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-
คำจำนวน+คำกำหนด+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนหนึ่ง/นี้/เรือนที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
42. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำจำนวน-
คำลักษณนาม+คำกำหนด+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/สองเรือน/นี้/เรือนที่เพิ่งซื้อ
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 12 และข้อ 29)
43. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม+
คำกำหนด เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนนี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30)
44. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ+คำลักษณนาม-
คำจำนวน เช่น นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/เรือนหนึ่ง
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
45. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ+คำลักษณนาม-
คำจำนวน เช่น นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
46. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ+
คำลักษณนาม-คำจำนวน เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อมา/
เรือนหนึ่ง (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
47. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ+
คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/
สองเรือน (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)

48. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ+
คำลักษณนาม-คำจำนวน เช่น นาฬิกา/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/มา/
เรือนหนึ่ง (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
49. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ+
คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น นาฬิกา/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/
สองเรือน (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
50. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-
ประโยคคฐานะ+คำลักษณนาม-คำจำนวน เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/เรือนหนึ่ง
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
51. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-
ประโยคคฐานะ+คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
52. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ+คำกำหนด
เช่น นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
53. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ+
คำกำหนด เช่น นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
54. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ+
คำกำหนด เช่น นาฬิกา/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
55. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+ประโยคคฐานะ+คำลักษณนาม-
คำกำหนด เช่น นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/เรือน/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 23)

56. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อ+คำลักษณนาม-
 ประโยคลดฐานะ+คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/นี้
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
57. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อ+ประโยคลดฐานะ+
 คำลักษณนาม+คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/เรือน/นี้
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 23)
58. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อ+คำลักษณนาม-ประโยคลดฐานะ+
 คำลักษณนาม+คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/เรือน/นี้
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 23)
59. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมย่อ+คำลักษณนาม-
 ประโยคลดฐานะ+คำลักษณนาม-คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/เรือน/นี้
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 23)
60. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อ+ประโยคลดฐานะ+คำลักษณนาม-
 คำจำนวน+คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/เรือนหนึ่ง/นี้
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
61. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อ+ประโยคลดฐานะ+คำจำนวน-
 คำลักษณนาม-คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/นี้
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)

62. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมยอย+ประโยคคฐานะ+
คำลักษณนาม-คำจำนวน+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/เรือนหนึ่ง/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
63. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมยอย+ประโยคคฐานะ+
คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
64. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมยอย+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ+
คำลักษณนาม-คำจำนวน+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/เรือนหนึ่ง/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
65. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมยอย+คำลักษณนาม-ประโยคคฐานะ+
คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
66. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมยอย+คำลักษณนาม-
ประโยคคฐานะ+คำลักษณนาม-คำจำนวน+ คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/เรือนหนึ่ง/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30 และข้อ 29)
67. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมยอย+คำลักษณนาม-
ประโยคคฐานะ+คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)

68. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกริยากรรมย่อย+ เช่น
 นาฬิกา/สอง เรือน/ใหญ่
 (ผลของกฎปฏิวรรรตนขอ 12 และขอ 30)
69. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกริยากรรมย่อย+
 ประโยคลดฐานะ เช่น
 นาฬิกา/สอง เรือน/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ
 (ผลของกฎปฏิวรรรตนขอ 12, ขอ 30 และขอ 29)
70. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกริยากรรมย่อย+
 คำลักษณนาม-ประโยคลดฐานะ เช่น
 นาฬิกา/สอง เรือน/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ
 (ผลของกฎปฏิวรรรตนขอ 12, ขอ 30 และขอ 29)
71. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม+คำกริยากรรมย่อย+
 คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/สอง เรือน/ใหญ่/นี้
 (ผลของกฎปฏิวรรรตนขอ 12 และขอ 30)
72. หน่วยหลัก+คำจำนวน-คำลักษณนาม+ประโยคลดฐานะ+
 คำกำหนด เช่น
 นาฬิกา/สอง เรือน/ที่เพิ่งซื้อ/นี้
 (ผลของกฎปฏิวรรรตนขอ 12 และขอ 29)
73. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมย่อย+ประโยคลดฐานะ+คำจำนวน-
 คำลักษณนาม / เช่น/
 นาฬิกา/ใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/สอง เรือน
 (ผลของกฎปฏิวรรรตนขอ 30, ขอ 29 และขอ 12)

74. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมยอย+ประโยคประธานะ+
 คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น
 นาฬิกา/เรือนใหญ่/ที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
75. หน่วยหลัก+คำกริยากรรมยอย+คำลักษณนาม-ประโยคประธานะ+
 คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น
 นาฬิกา/ใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
76. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมยอย+คำลักษณนาม-
 ประโยคประธานะ+คำจำนวน-คำลักษณนาม เช่น
 นาฬิกา/เรือนใหญ่/เรือนที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 30, ข้อ 29 และข้อ 12)
77. หน่วยหลัก+ประโยคประธานะ+คำลักษณนาม-คำกริยากรรมยอย
 เช่น
 นาฬิกา/ที่เพิ่งซื้อ/เรือนใหญ่
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29 และข้อ 30)
78. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-ประโยคประธานะ+คำลักษณนาม-
 คำกริยากรรมยอย เช่น
 นาฬิกา/เรือนที่เพิ่งซื้อ/เรือนใหญ่
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29 และข้อ 30)
79. หน่วยหลัก+ประโยคประธานะ+คำจำนวน-คำลักษณนาม+
 คำกริยากรรมยอย เช่น
 นาฬิกา/ที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/ใหญ่
 (ผลของกฎปริวรรตข้อ 29, ข้อ 12 และข้อ 30)

80. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-ประโยคคชฐานะ+คำจำนวน-
คำลักษณนาม+คำกริยากรรมยอย เช่น
นาฬิกา/เรือนที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/ใหญ่
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 29, ข้อ 12 และข้อ 30)
81. หน่วยหลัก+ประโยคคชฐานะ+คำจำนวน-คำลักษณนาม+
คำกริยากรรมยอย+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/ที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/ใหญ่/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 29, ข้อ 12 และข้อ 30)
82. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-ประโยคคชฐานะ+คำจำนวน-
คำลักษณนาม+คำกริยากรรมยอย+คำกำหนด เช่น
นาฬิกา/เรือนที่เพิ่งซื้อ/สองเรือน/ใหญ่/นี้
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 29, ข้อ 12 และข้อ 30)
83. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา/เรือน
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 11)

โครงสร้างของนามวลีทั้ง 83 โครงสร้างนี้ ส่วนมากเป็นโครงสร้างที่
ผ่านปริวรรตมาแล้ว ยังมีโครงสร้างอื่นๆที่ซ้ำกับโครงสร้างดังกล่าวมาแล้ว
ข้างต้นนี้ แต่ได้ผ่านปริวรรตชนิดกัน ดังนี้

1. หน่วยหลัก+คำจำนวนประเภทที่ 1 -คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา/หนึ่งเรือน
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 8)
2. หน่วยหลัก+คำจำนวนประเภทที่ 3 (หรือ 4 หรือ 6) -คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา/หลายเรือน
(ผลของกฎปริวรรตข้อ 13)

3. หน่วยหลัก+คำจำนวนประเภทที่ 7 เช่น
นาฬิกา/เท่าไร (ผลของกฎปริวรรตข้อ 14)
4. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-ที่-คำจำนวน เช่น
นาฬิกา/เรือนที่ห้า (ผลของกฎปริวรรตข้อ 15)
5. หน่วยหลัก+คำหน้าจำนวนประเภทที่ 6-คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา/ทุกเรือน (ผลของกฎปริวรรตข้อ 17)
6. หน่วยหลัก+คำหน้าจำนวนประเภทที่ 6-คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา/ทั้งเรือน (ผลของกฎปริวรรตข้อ 18)
7. หน่วยหลัก+คำหน้าจำนวนประเภทที่ 6-คำจำนวน เช่น
เด็ก/ทั้งหลาย (ผลของกฎปริวรรตข้อ 20)

หมายเหตุ ผู้เขียนสังเกตว่า ทั้งหลาย มักประกอบคำนามที่เป็นสิ่งที่มีชีวิต

8. หน่วยหลัก+คำลักษณนาม-คำหลังจำนวนประเภทที่ 1-เช่น
นาฬิกา/เรือนแรก (ผลของกฎปริวรรตข้อ 21)
9. หน่วยหลัก+คำจำนวน-กว่า-คำลักษณนาม เช่น
นาฬิกา/สิบกว่าเรือน (ผลของกฎปริวรรตข้อ 22)

นอกจากนี้ยังมีโครงสร้างที่ปรากฏเฉพาะในประโยคที่เป็นประโยคไม่เริ่ม

เท่านั้น คือ

1. คำลักษณนาม-คำจำนวนประเภทที่ 1 เช่น
เรือน หนึ่ง (ผลของกฎปริวรรตข้อ 9)

หมายเหตุ คำ " หนึ่ง " ในโครงสร้างนี้เป็นคำบอกลำดับที่

2. คำลักษณนาม-คำจำนวนประเภทที่ 1 เช่น
เรือน หนึ่ง (ออกเสียง [นึ่ง]) (ผลของกฎปริวรรตข้อ 10)

หมายเหตุ คำ " หนึ่ง [นึ่ง] " ในโครงสร้างนี้เป็นคำจำนวนนับ

3. หน่วยหลัก+ค่าหน้าจำนวนประเภทที่ 6-ค่าจำนวน เช่น
นาฬิกา/หังสิบ (ผลของกฎปวิวรรตน์ขอ 19)

หมายเหตุ ในการอธิบายโครงสร้างข้างต้นนี้ ผู้เขียนใช้เครื่องหมาย

- 1) + คั่นระหว่างหน่วยนามวลีแต่ละหน่วย
- 2) - คั่นระหว่างส่วนประกอบของหน่วยนามวลีที่เป็นหน่วยเดียวกัน
- 3) / คั่นระหว่างหน่วยนามวลีแต่ละหน่วย ในการยกตัวอย่างประกอบ
คำอธิบายรูปโครงสร้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย